

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Analýza zúčtovacích vztahů se zaměřením na oblast zaměstnanců

Vypracoval: Michal Němec
Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Svoboda Ph.D.
České Budějovice 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Michal NĚMEC**
Osobní číslo: **E18057**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Téma práce: **Analýza zúčtovacích vztahů se zaměřením na oblast zaměstnanců**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je vyhodnotit oblast zúčtovacích vztahů se zaměřením na kategorie zaměstnanců a to jak z pohledu účetního, tak i finančního (tj. zúčtování hrubých mezd a pojistného, ostatní závazky a pohledávky, apod.). V analytické části pak aplikovat uvedenou problematiku v podmínkách vybraného podnikatelského subjektu.

Rámcová osnova:

1. Základní charakteristiky zúčtovacích vztahů – pohledávky a závazky, zaměstnanci.
2. Účtování a oceňování pohledávek a závazků; zúčtování se zaměstnanci tj. zúčtování hrubých mezd a pojistného, ostatní závazky a pohledávky, apod.)
3. Dopady zúčtovacích vztahů – zaměstnanců na finanční analýzu (zejm. analýza nákladovosti, produktivity).
4. Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu.
5. Aplikace uvedených teoretických východisek u vybraného podnikatelského subjektu.
6. Analýza výsledků, návrhy a opatření.

Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran**

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

1. Armstrong, M. (2015). *Řízení lidských zdrojů: moderní pojetí a postupy*. 13. vydání. Praha: Grada Publishing.
2. Grünwald, R., & Holečková, J. (2009). *Finanční analýza a plánování podniku* (Vyd. I). Praha: Ekopress.
3. Chalupa, R., Kadlec, J., Pilátová, J., Procházková, D., Sedlák, R., Skálová, J., & Vlach, P. (2018). *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2018* (16. aktualizované vydání). Olomouc: ANAG.
4. Ryneš, P. (2019). *Podvojné účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2019* (19. aktualizované vydání). Olomouc: Anag.
5. Tomší, I. (2008). *Mzdy a mzdové systémy*. Praha: ASPI.

České účetní standardy pro podnikatele.

Vyhláška č. 500/2000 Sb., ve znění novel.

Vyhlášky MPSV související s danou problematikou.

Zákon o dani z příjmu č. 586/1992 Sb.
Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění novel.

Odborná periodika: Daně a účetnictví; Ekonom; Finance a úvěr; Finanční, daňový a účetní bulletin; Účetnictví; Účetnictví v praxi, aj.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 5. února 2020
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2021

 doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová děkanka	JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH EKONOMICKÁ FAKULTA Studentská 13 (1) 370 05 České Budějovice	 doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D. vedoucí katedry
--	--	--

V Českých Budějovicích dne 5. února 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – elektronickou cestou veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdávanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledků obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práci panu Ing. Jaroslavovi Svobodovi Ph.D. za odborné vedení, poskytnutí cenných rad a připomínek v průběhu zpracovávání bakalářské práce.

Rád bych také poděkoval mé rodině, přítelkyni a přátelům za podporu po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod	8
1 Literární rešerše	9
1.1 Zúčtovací vztahy - obecné vymezení	9
1.1.1 Dělení pohledávek a závazků ve 3. účtové třídě	10
1.2 Pohledávky a závazky z obchodních vztahů	10
1.2.1 Pohledávky	10
1.2.2 Pohledávky – poskytnuté zálohy	11
1.2.3 Závazky	11
1.2.4 Zaměstnanci	12
2 Účtování a oceňování pohledávek a závazků	13
2.1 Oceňování pohledávek a závazků	13
2.2 Postoupení pohledávek	13
2.3 Oceňování souboru pohledávek	14
2.4 Účtování pohledávek a závazků	15
2.4.1 Zúčtování se zaměstnanci a institucemi	15
2.4.2 Sociální a zdravotní pojištění	15
2.4.3 Pohledávky a závazky vůči společníkům	18
2.4.4 Jiné pohledávky a závazky	19
2.5 Zúčtování hrubých mezd a pojistného	19
2.5.1 Rozdíl mezi platem a mzdou	19
2.5.2 Nominální a reálná mzda	20
2.5.3 Zrušení superhrubé mzdy	20
2.6 Zúčtování daní a dotací	23
2.6.1 Přímé daně	23
2.6.2 Dotace	24
2.6.3 Dopad pandemie Covid-19 na podnikatelské subjekty	24
3 Finanční analýza	25
3.1 Důležité poměrové ukazatele	26
3.1.1 Ukazatelé aktivity	26
3.2 Produktivita	28
3.2.1 Ukazatele produktivity práce	28
4 Cíle a metodika práce	32
5 Praktická část	35
5.1 Charakteristika vybrané společnosti	35
5.2 Analýza pohledávek a závazků	37
5.2.1 Horizontální a vertikální analýza pohledávek	37
5.2.2 Horizontální a vertikální analýza závazků	41
5.2.3 Doba obratu závazků, běžná likvidita a čistý pracovní kapitál	45
5.3 Mzdy ve společnosti	46
5.3.1 Průměrná mzda v České republice	48

5.4	Dotace	49
5.5	Produktivita práce	50
5.6	Mzdová produktivita	51
5.7	Analýza výsledků a diskuse	53
Závěr		56
Summary		57
Seznam použitých zdrojů		58
Seznamy		61
Přílohy.....		62

Úvod

Bakalářská práce se týká, jak již z názvu vyplývá, zúčtovacích vztahů zaměřených zejména na zaměstnance z pohledu účetního, ale i finančního. Aby společnost fungovala správně, mohla rozhodovat o své budoucnosti a vyhodnocovat výsledky, musí mimo jiné čerpat informace z účetnictví. Hlavním cílem účetnictví je správně a průkazně zobrazit ekonomickou skutečnost účetní jednotky o jejím majetku, závazcích, ale samozřejmě také příjmech a výdajích. Účetnictví je upraveno jednak zákonem o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb., ale také českými účetními standardy. (§ 2 odst. 2 zákon č. 563/1991 Sb.)

Bakalářská práce se dělí na dvě části. První z nich je literární rešerše, druhá část je praktická. V literární rešerši je pozornost věnována zúčtovacím vztahům a jejich obecnému vymezení, následně hrubým mzdám, pojistnému a je zde vysvětlen také rozdíl mezi mzdou a platem, změna ve výpočtu čisté mzdy, která nastala od roku 2021. Tato část práce obsahuje také vymezení daní a dotací. Vzhledem k celosvětové pandemii, bylo u dotací důležité zmínit dopad této skutečnosti na podnikatelské subjekty. Poslední částí literární rešerše je finanční analýza, která je věnována ukazatelům aktivity, likvidity, produktivity a dalším ukazatelům souvisejících se zaměstnanci.

Zúčtovací vztahy jsou jedna z nejdůležitějších oblastí v podniku a v účtové osnově jsou ve 3. třídě. Hovoří-li se o zúčtovacích vztazích, jedná se o pohledávky a závazky, tedy o účty aktivní a pasivní. Z pohledávek a závazků lze zjistit, jak účetní jednotka plní své závazky, zda splácí včas úvěry apod. Tyto informace jsou důležité pro osoby či instituce, které se rozhodují pro spolupráci se společností.

Praktická část bakalářské práce je zaměřena nejprve na horizontální analýzu. Zabývá se také vertikální analýzou pohledávek a závazků, při jejichž výpočtech se vychází především z rozvahy a výkazu zisku a ztráty společnosti. Část metodiky se týká mezd a vývoje průměrné mzdy v České republice. Dále se práce věnuje dotacím a jejich konkrétní výši ve společnosti a na konci práce jsou analyzovány finanční ukazatele, konkrétně produktivita práce, mzdová produktivita a další ukazatele týkající se zaměstnanců a zúčtovacích vztahů.

V závěru práce budou vyhodnoceny výsledky na základě praktické části a případně navržená opatření.

1 Literární rešerše

1.1 Zúčtovací vztahy - obecné vymezení

V úvodu je dobré definovat, kdo je to zaměstnanec. Podle zákoníku práce je zaměstnanec fyzická osoba, která se dobrovolně zavázala k výkonu závislé práce v pracovněprávním vztahu na základě uzavřené pracovní smlouvy. K výkonu závislé práce se dle § 35 občanského zákoníku může zavázat osoba starší 15 let. Datum nástupu do práce musí být až po skončení povinné školní docházky nebo dosažení zletilosti (Tomšej, 2020).

Zúčtovací vztahy jsou jednou z nejdůležitějších oblastí podnikových financí. Pohledávky a závazky jsou členěny dle jejich struktury. Krátkodobé pohledávky a závazky jsou zpravidla splatné za dobu kratší než 1 rok, přičemž dlouhodobé mají splatnost delší než 1 rok. Doba splatnosti pohledávky závisí na dni vzniku.

Velmi důležité je rozlišovat krátkodobé a dlouhodobé zúčtovací vztahy při účtování na příslušných účtech hlavní knihy, ale také rozlišovat dlouhodobé a krátkodobé pohledávky a závazky pro účely vykazování v rozvaze (Ryneš, 2016).

Pohledávku lze definovat jako právo požadovat na druhé osobě plnění, které vzniklo z určitého závazkového vztahu. Pohledávka vzniká velmi často poskytnutím určitého úkonu, služby či hmotného plnění. Pohledávka však vzniká i na základě uzavřené smlouvy. Vzniklá pohledávka může zaniknout z několika důvodů, nejčastěji zaplacením od dlužníka, dohodou při oboustranné domluvě, smrtí dlužníka nebo věřitele apod.

Na druhou stranu závazek je možné definovat jako povinnost jedné strany zaplatit druhé straně za poskytnutí určitého úkonu, služby, či hmotného plnění. Z těchto definic je možné předpokládat, že se jedná o vztah mezi dvěma osobami, v určitých případech zde ale mohou vystupovat osoby tři. Tuto možnost lze najít například v případě, kdy věřitel postoupí pohledávku jiné osobě pomocí písemné smlouvy. Při postoupení pohledávky přechází pohledávka z postupitele na postupníka včetně veškerých práv spojených s pohledávkou.

1.1.1 Dělení pohledávek a závazků ve 3. účtové třídě

- účtová skupina 31 – pohledávky (krátkodobé a dlouhodobé)
- účtová skupina 32 – závazky (krátkodobé)
- účtová skupina 33 – zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- účtová skupina 34 – zúčtování daní a dotací
- účtová skupina 35 – pohledávky za společníky
- účtová skupina 36 – závazky ke společníkům
- účtová skupina 37 – jiné pohledávky a závazky
- účtová skupina 38 – přechodné účty aktiv a pasiv
- účtová skupina 39 – opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Ve 3. účtové třídě se nachází krátkodobé i dlouhodobé pohledávky. Závazky však pouze krátkodobé. Za krátkodobé jsou považovány takové pohledávky a závazky, jejichž splatnost je kratší než 1 rok. Naopak dlouhodobé mají splatnost delší než 1 rok. Při uzavírání účetních knih je velmi důležité posuzovat tzv. zůstatkovou dobu splatnosti pohledávky. Podle této doby se posuzuje, zda je krátkodobá (pohledávka, u které je splatnost k datu řádné účetní závěrky kratší než 1 rok), či dlouhodobá (splatnost k datu řádné účetní závěrky delší než 1 rok).

Ve 4. účtové třídě jsou evidovány dlouhodobé závazky, v účtové skupině 46- dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím, ve skupině 47- dlouhodobé závazky a ve skupině 48 odložený daňový závazek a pohledávka.

1.2 Pohledávky a závazky z obchodních vztahů

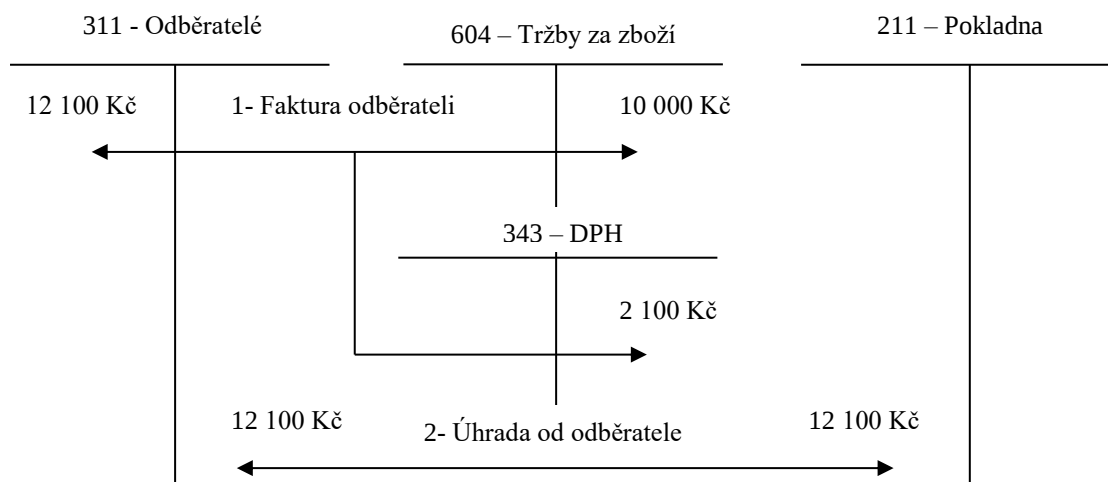
1.2.1 Pohledávky

Účtová skupina 31 – Pohledávky (krátkodobé a dlouhodobé)

Ve 31. účtové skupině lze najít jak pohledávky za odběrateli, tak poskytnuté zálohy dodavatelům a ostatní pohledávky z obchodních vztahů (reklamace apod.). V této skupině se účtují také směnky předané bance k proplacení do doby splatnosti směnky, ale i jiné cenné papíry předané k eskontu (České účetní standardy, 2018).

Na obrázku č. 1 níže je zobrazen postup při zaúčtování odběratelské faktury za zboží společně s DPH.

Obrázek 1: Pohledávky za odběrateli – zaúčtování faktury

Zdroj: vlastní, 2022

1.2.2 Pohledávky – poskytnuté zálohy

Pokud před splněním dodávky podnik zaplatí zálohu, vzniká touto platbou pohledávka. Pohledávky tohoto typu jsou členěny podle účelu poskytnuté zálohy. Zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého majetku se účtují ve skupině 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek.

Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek se člení na tři syntetické účty, a to podle povahy majetku. Účet 051 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek, účet 052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek a účet 053 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek.

Existuje další řada záloh, například na materiál a zboží, které se účtují v 15. účtové skupině. Ostatní zálohy se účtují ve 3. účtové třídě. Zde se jedná především o účty 314 – Poskytnuté zálohy – dlouhodobé a krátkodobé, 335 – Pohledávky za zaměstnanci a účet 355 – Ostatní pohledávky za společníky a členy družstva (Pilátová & Richter, 2011).

1.2.3 Závazky

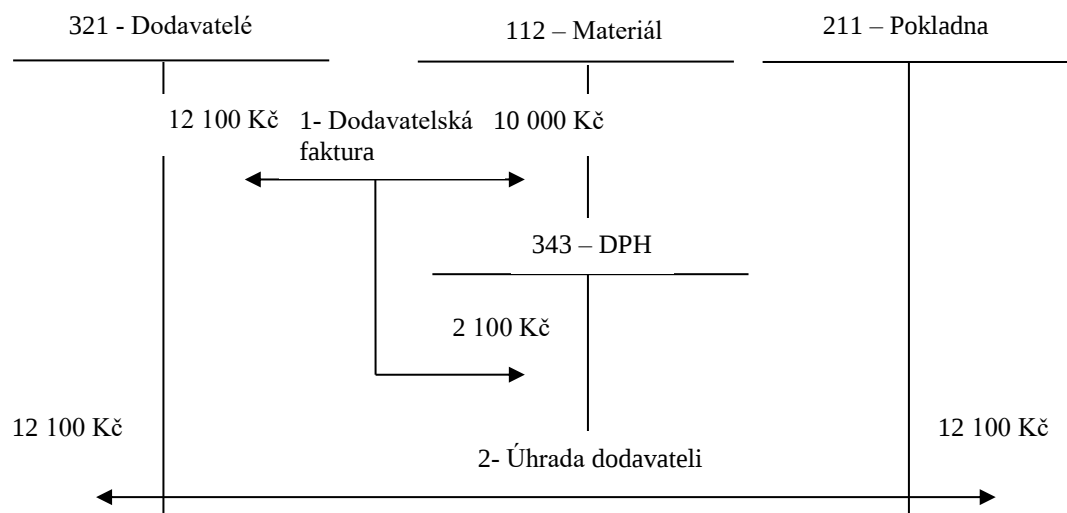
Účtová skupina 32 – Závazky (krátkodobé)

Ve 32. skupině jsou evidovány závazky, konkrétně přijaté krátkodobé zálohy a ostatní krátkodobé závazky z obchodních vztahů (např. reklamace). Dále se zde účtují směnky vlastní a akceptované směnky cizí, které slouží k uspokojení dluhu vůči dodavateli. V tomto případě musí být směnečný závazek kratší než 1 rok. Evidují se zde

také pravidelně se opakující zálohové platby, např. platby nájemného od uživatelů bytů apod. (České účetní standardy, 2018).

Na obrázku č. 2 je znázorněn postup při zaúčtování dodavatelské faktury za materiál.

Obrázek 2: Závazky vůči dodavatelům – zaúčtování faktury

Zdroj: vlastní, 2022

1.2.4 Zaměstnanci

O zaměstnancích se účtuje na účtu 331. Tento účet se používá pro účetní operace související s pracovněprávními vztahy k zaměstnancům.

Na účet 331 se účtují mzdy zaměstnanců, které jim náleží na základě mzdových výplatních listin. Zaměstnavatel je dle zákona povinen z částky mzdy srazit zálohy na daň z příjmu fyzických osob, ale také částky zákonného sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Tyto částky se obvykle účtují na závazkový účet 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Hrubé mzdy zaměstnanců jsou účtovány na vrub účtu 521 – Mzdové náklady a na straně Dal se používá účet 331 – Zaměstnanci. (Fišerová a kol., 2010)

2 Účtování a oceňování pohledávek a závazků

2.1 Oceňování pohledávek a závazků

Při jejich oceňování pohledávek jsou důležité tři momenty, a to oceňování v okamžiku uskutečnění účetního případu, oceňování při nabytí za úplatu nebo vkladem a okamžik sestavení účetní závěrky.

- okamžik uskutečnění účetního případu – oceňují se jmenovitou hodnotou
- nabytí za úplatu nebo vkladem – oceňují se pořizovací cenou
- okamžik sestavení účetní závěrky – oceňují se reálnou hodnotou

Společně s oceněním se do pořizovací ceny promítnou i další náklady spojené přímo s pořízením. V tomto případě jde například o náklady na znalecké ocenění pohledávek, provize, odměny právníkům. Závazky se oceňují jmenovitou hodnotou (Chalupa a kol., 2018).

2.2 Postoupení pohledávek

Dle Chalupy a kol. (2018) se postoupením pohledávky rozumí situace, kdy pohledávky, včetně všech práv s ní spojených, přechází z postupitele na postupníka. Postoupení pohledávky můžeme zrealizovat ve třech okamžicích. Prvním z nich je postoupení pohledávky před lhůtou její splatnosti, druhým je postoupení pohledávky ve lhůtě její splatnosti a třetím okamžikem je postoupení pohledávky po lhůtě její splatnosti. Postoupit lze pohledávky jak v české, tak i v cizí měně. Této situace se účastní vždy dvě osoby - postupitel a postupník. Postupitel (též cedent) je osoba, která pohledávku postupuje jinému věřiteli. Postupník (též cesionář) je osoba, již byla pohledávka postoupena postupitelem. Dlužník se vždy musí o postoupení pohledávky dozvědět.

Při postoupení pohledávek jsou užívány účty pohledávek ve 3. účtové třídě, nákladové účty a výnosové účty.

Postoupení pohledávky v české měně se promítne do rozvahy, výkazu zisku a ztráty a uvede se i v příloze k účetní závěrce. V příloze uvede účetní jednotka informace o ocenění pohledávek, které použila.

Chalupa a kol. (2018) říkají, že postoupení pohledávek ve lhůtě jejich splatnosti nebo po lhůtě splatnosti se v praxi častokrát využívá. Podle Zákonu o daních z příjmů je

toto postoupení pohledávky upraveno ustanovením § 24 odst. 2 písm. s), § 23 odst. 3 písm. a) bod 6 a § 23 odst. 3 písm. b) bod 1.

V případě postoupení pohledávek ze smluvních pokut, úroků z prodlení, penále a jiných sankcí podle Chalupy a kol. (2018) platí speciální úprava. Tato úprava se týká situace, kdy k postoupení dojde ve stejném roce, ve kterém se účtovalo o předpisu pohledávky. V tomto případě dojde k zániku pohledávky a nelze ji tedy vyřadit ze zdanění.

Postoupení pohledávek před lhůtou splatnosti se využívá zejména z důvodu, aby věřitel získal dříve finanční prostředky, které pohledávka váže. Jmenovitá hodnota či pořizovací cena takto postoupené pohledávky je daňově uznatelným nákladem jen do výše příjmů z postoupení zvýšeného o diskont.

Chalupa a kol. (2018) tvrdí, že postoupení pohledávky v cizí měně zahrnuje podobný postup jako je u postoupení pohledávek v české měně, nicméně je zde zapotřebí vzít v potaz kurzové rozdíly. Kurzové rozdíly mohou vznikat buď k datu uskutečnění účetní operace, nebo ke konci rozvahového dne. Postoupení pohledávky v cizí měně se zobrazí taktéž v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Do přílohy se obdobně jako u pohledávek v české měně uvede způsob ocenění pohledávek, které účetní jednotka použila.

2.3 Oceňování souboru pohledávek

Účetní jednotka samozřejmě může pořídit soubor pohledávek za jednotnou cenu. Tento soubor většinou obsahuje pohledávky s různou mírou pravděpodobnosti jejich budoucího inkasa v plné výši (Chalupa a kol., 2018).

Účetní předpisy ale neumožňují účetní jednotce tento soubor pohledávek ocenit pouze jednou cenou. Dle vyhlášky v § 61 ZoÚ umožňuje ocenit soubor pohledávek jednou cenou jen ten soubor pohledávek, který byl vytvořen podle zákona o dani z příjmu. Tento způsob je možný pouze pro společnosti, jejichž předmětem činnosti je nákup, prodej a vymáhání pohledávek (§ 24 odst. 14 ZDP).

V ostatních účetních jednotkách se soubor pohledávek rozčlení na jednotlivé nakoupené pohledávky a matematicky se rozdělí. V tomto případě nominální hodnota jednotlivých pohledávek tvoří rozpočtovou základnu pro výpočet. Pohledávky jsou v tomto případě oceněny pouze matematicky bez ohledu na pravděpodobnost splacení.

U pohledávek, kde hrozí vysoké riziko nesplacení, musí účetní jednotka vytvořit opravné položky (Chalupa a kol., 2018).

2.4 Účtování pohledávek a závazků

2.4.1 Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

Účtová skupina 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

V účtové skupině 33 společnosti účtují operace z pracovněprávních vztahů, a to společně se sociálním zabezpečením a zdravotním pojištěním k zaměstnancům podniku, či jiným fyzickým osobám, ale také manka, cestovní náhrady a nákupy zaměstnanců a s nimi spojené účetní operace.

2.4.2 Sociální a zdravotní pojištění

Skrze účty ve 33. účtové skupině se podnik vypořádává s institucemi sociálního zabezpečení a se zdravotními pojišťovnami, kdy odvádí zaměstnavatel každý měsíc pojistné jako zálohovou platbu srážkou z hrubé mzdy zaměstnance. Touto povinnou platbou zaměstnavatel snižuje závazek vůči zaměstnancům. Platby sociálního a zdravotního pojištění se účtují se na vrub účtu 524 – Zákonné sociální a zdravotní pojištění (výše stanovená zákonem), popřípadě účtu 525 – Ostatní sociální pojištění (nad rámec povinného pojištění). Pokud se jedná o sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem, účtuje se skrze účty 524 nebo 525 na straně Má-dáti a účet 336 na straně Dal. V případě sociálního a zdravotního pojištění stržené ze mzdy zaměstnanci se vůči němu zaměstnavateli snižuje závazek, tím pádem se účtuje na straně Má-dáti skrze účet 331 a na straně Dal na účet 336.

Zaměstnavatel vypočítává a odvádí z hrubé mzdy zaměstnance sociální a zdravotní pojištění. Výše sociálního pojištění placené zaměstnancem je 6,5 % a zdravotního pojištění 4,5 %. Zaměstnavatel od roku 2019 také odvádí za zaměstnance sociální pojištění ve výši 24,8 % a zdravotní pojištění ve výši 9 %, vše je vypočítáváno z hrubé mzdy zaměstnance. Do roku 2019 byla výše sociálního pojištění odváděná zaměstnavatelem 25 % (Štohl, 2019).

2.4.2.1 Pohledávky z pohledu manka

Z počátku je důležité říci, že každý podnik by měl provádět důslednou inventarizaci. Zahrnuje jak inventuru, a to buď fyzickou, anebo dokladovou, ale také porovnává skutečný stav se stavem účetním. Tímto procesem podnik získá informace o stavu majetku a závazků. Postup při inventarizaci je jasně daný a má tři stupně.

V prvním z nich se zjistí skutečný stav, poté se vyjádří případné zjištěné inventarizační rozdíly, a nakonec se zjistí příčiny těchto rozdílů a rozhodne se o vypořádání (Štohl & Klička, 2017).

Podle Štohla & Kličky (2017) výsledkem inventarizace může být manko nebo přebytek. Mankem se rozumí situace, kdy skutečný stav je menší než stav účetní, u přebytku je to přesně naopak. Pokud vyjde skutečný stav nižší než účetní, nemusí se nutně jednat o manko. V některých případech se jedná o přirozené úbytky (tzv. manko do normy), které se nepředepisují k úhradě, na rozdíl od manka nad normu. Pro přirozený úbytek musí být stanoveny normy a to vždy k 1. dni účetního období. Za manka nad normu jsou již zodpovědné oprávněné osoby a jsou účtována do nákladů, popřípadě se následně předepisují zaměstnancům k úhradě přes účet 335 – Pohledávky za zaměstnanci na straně Má-dáti. V některých případech lze náhradu zaměstnanci srazit ze mzdy.

U zúčtovacích vztahů je důležité, aby v případě odběratelů a dodavatelů vždy souhlasily zůstatky pohledávkových a závazkových účtů se skutečnými stavy. U zaměstnanců na účtu 331 musí souhlasit zůstatek k poslednímu dni v roce, tedy k 31.12. s vyúčtováním mezd, na účtu 336 musí souhlasit zůstatek s vypočtenými odvody na zdravotní pojištění a správu sociálního zabezpečení (Štohl & Klička, 2017).

Velmi často se lze v praxi setkat s případy, kdy zaměstnanec odevzdá méně peněz, než by měl nebo má méně zásob na skladě, než je v podniku evidovaných. V těchto případech se následně rozhoduje, zda je úbytek přirozený či nikoliv. Pokud se zjistí, že se jedná o manko nad normu spotřeby, předepisují se tyto úbytky zaměstnancům k úhradě přes výše zmíněný účet 335.

2.4.2.2 Cestovné

Ve 33. účtové skupině se účtují také dluhy vůči zaměstnancům. Typickým příkladem je náhrada cestovních výdajů zaměstnance, poskytnuté zálohy na cestovní výdaje, zálohy k vyúčtování a jiné (České účetní standardy, 2018).

„Pracovní cestou se rozumí časově omezené vyslání zaměstnance zaměstnavatelem k výkonu práce mimo sjednané místo výkonu práce. Zaměstnavatel může vyslat zaměstnance na dobu nezbytné potřeby na pracovní cestu jen na základě dohody s ním. Zaměstnanec na pracovní cestě koná práci podle pokynů vedoucího zaměstnance, který ho na pracovní cestu vyslal“ (§ 42 zákoník práce č. 262/2006 Sb., str. 18).

Zaměstnanec, který je vyslaný na pracovní cestu, má dle § 152 nárok na úhradu cestovních výdajů vzniklých při pracovní cestě, cestě mimo jeho pravidelné pracoviště a dalších situací uvedených v zákoně 262/2006 Sb.

Dle § 157 odst. 4 zákoníku práce náleží zaměstnanci náhrada za 1 km jízdy a to u jednostopých vozidel a tříkolek sazbou 1,30 Kč a u osobních silničních motorových vozidel je sazba za 1 km stanovena na 4,70 Kč. U autobusů, nákladních automobilů či traktorů sazba za 1 km jízdy činí nejméně 9,40 Kč. Při použití přívěsu se sazba na 1 km zvýší, a to nejméně o 15 %.

§ 158 odst. 2 zákoníku práce definuje povinnost zaměstnavatele hradit zaměstnanci náhradu za spotřebované pohonné hmoty. Prvním důležitým krokem je výpočet spotřeby. Ta se vypočítá na základě údajů uvedených v technickém průkaze vozidla, který je zaměstnanec povinný zaměstnavateli předložit. Pro výpočet se zde používá údaj pro kombinovanou spotřebu, v případě, že zde tento údaj chybí, zaměstnavatel vypočítá spotřebu aritmetickým průměrem. Pokud technický průkaz nemá, musí doložit technický průkaz stejného typu vozidla se stejným objemem válců, jinak mu nepřísluší náhrada za spotřebované pohonné hmoty. Druhým důležitým krokem je stanovení ceny paliva. Nejlepší možný způsob, jak prokázat cenu paliva, je předložit zaměstnavateli doklad od čerpací stanice. Pokud zaměstnanec tento doklad nemá, zaměstnavatel použije průměrné ceny pohonných hmot uvedených v zákoně.

Zaměstnavatel je povinný dle § 162 zákoníku práce zaměstnanci hradit výdaje za ubytování, které zaměstnanci vznikly společně s pracovní cestou.

Dle § 163 odst. 1 a § 176 odst. 1 zákoníku práce zaměstnanci při pracovních cestách delších než 5 hodin náleží stravné. Výše stravného se liší podle toho, zda se jedná o pracovníka ve státním nebo soukromém sektoru. Ve státním sektoru náleží zaměstnanci stravné ve výši 99 Kč až 118 Kč při pracovní cestě dlouhé 5 až 12 hodin, 151 Kč až 182 Kč při pracovní cestě dlouhé 12 až 18 hodin a 237 Kč až 283 Kč při pracovní cestě dlouhé více než 18 hodin. V soukromém sektoru je stravné stanoveno na spodní hranici výše uvedených hodnot, délky pracovní cesty zůstávají stejné. V soukromém sektoru se může zaměstnavatel rozhodnout zvýšit stravné. V tomto případě musí o svém rozhodnutí zaměstnance informovat před zahájením pracovní cesty.

Dle § 163 odst. 2 zákoníku práce zaměstnanci může být stravné také sníženo v případě, že mu bylo poskytnuto jídlo v charakteru snídaně, obědu či večeře, pokud na

něj zaměstnanec nijak finančně nepřispívá. Typ tohoto jídla se nazývá „bezplatné jídlo“. Na každé poskytnuté bezplatné jídlo může být náhrada stravného snížena až o 70 % při pracovní cestě dlouhé 5 až 12 hodin, o 35 % při pracovní cestě dlouhé 12 až 18 hodin a o 25 % při pracovní cestě dlouhé více než 18 hodin.

§ 163 odst. 5 zákoníku práce říká, že zaměstnanci nepřísluší náhrada stravného v případech, že v době pracovní cesty navštíví člena rodiny nebo přeruší pracovní cestu, a to po celou dobu této situace.

Poskytování zálohy na pracovní cestu se účtuje na Má-dáti na účet 335 společně se snížením peněžních prostředků na straně Dal. Po příjezdu zaměstnance zpět z pracovní cesty a předložení dokladů, společnost účtuje na Má-dáti do nákladů, a to konkrétně na účty v účtové skupině 51, přičemž na straně Dal na účet 335 (oalib.cz, n. d.).

2.4.3 Pohledávky a závazky vůči společníkům

Účtová skupina 35 – Pohledávky za společníky

O pohledávkách za společníky se účtuje v účtové skupině 35 – Pohledávky za společníky. Ve 35. skupině se účtují krátkodobé pohledávky a závazky. Jedná se především o zápůjčky a úvěry poskytnuté účetními jednotkami. Dále pohledávky za upisovateli (akcionáři, společníci obchodní korporace) a o krátkodobých pohledávkách za společníky veřejné obchodní společnosti, popřípadě za společníky ve společnosti s ručením omezeným ve výši předepsané ztráty (České účetní standardy, 2018).

Účtová skupina 36 – Závazky ke společníkům

O krátkodobých závazcích se účtuje ve 36. účtové skupině – Závazky ke společníkům. Na těchto účtech se účtuje například o přijatých zápůjčkách a úvěrech. Zaúčtují se zde dluhy, které společnost má ke svým společníkům, a to včetně akcionářů ve výši jejich podílů na zisku společnosti. Dále se zde účtuje o krátkodobých závazcích ke společníkům – ve společnosti s ručením omezeným, komanditistům – v komanditních společnostech a členům družstva z pracovněprávních vztahů včetně sociálního zabezpečení, a jejich zúčtování (České účetní standardy, 2018).

2.4.4 Jiné pohledávky a závazky

Účtová skupina 37 – Jiné pohledávky a závazky

Ve 37. účtové skupině se účtují zúčtovací vztahy, pro které nebyly účtovou osnovou vymezeny výše jmenované skupiny. V této skupině se nejčastěji účtuje o pohledávkách z prodeje obchodního závodu nebo pachtu obchodního závodu. Dále se zde účtují operace související s obchody s deriváty. Emitent dluhopisů zde účtuje také o pohledávce z jím emitovaných dluhopisů. Nacházejí se zde také operace spojené s krátkodobými pohledávkami a závazky, například pohledávka na náhradu škody či manka, dluh celnímu orgánu z titulu cla, DPH apod.

2.5 Zúčtování hrubých mezd a pojistného

Hrubá mzda představuje peněžité ocenění práce vyplácené zaměstnavatelem zaměstnanci za provedenou práci před zdaněním. Na výši hrubé mzdy se vždy zaměstnavatel a zaměstnanec dohodnou v pracovní smlouvě, mzdových předpisech nebo v kolektivní smlouvě. Hrubá mzda je tvořena základní mzdou, mzdovými příplatky, mzdovými složkami (prémie, bonusy, odměny) a náhradou mzdy (například za dovolenou, práci v noci, v den státního svátku apod.) (Štohl & Klička, 2017).

Zaměstnavatel může svým zaměstnancům vyplácet po domluvě i tzv. naturální mzdu. Součástí naturální mzdy velmi často bývá poskytování služeb. V žádném případě nesmí zaměstnavatel jako naturální mzdu používat lihoviny, tabákové výrobky apod. (Štohl & Klička, 2017).

Z hrubé mzdy se vypočítá záloha na daň z příjmů ve výši 15 %, která se následně snižuje o slevy na dani a daňová zvýhodnění. Následně se z hrubé mzdy vypočítá sociální pojištění ve výši 6,5 % a zdravotní pojištění ve výši 4,5 % a vznikne čistá mzda, která se může dále snížit o ostatní srážky jako například výživné na děti, spoření, manko zaměstnance. Tyto srážky musí mít mezi sebou zaměstnavatel a zaměstnanec dohodnuty. Po odečtení všech srážek vznikne částka k výplatě, kterou každý měsíc zaměstnanec obdrží (Štohl & Klička, 2017).

2.5.1 Rozdíl mezi platem a mzdou

Podle § 109 zákona č. 262/2006 Sb. plat náleží zaměstnancům, jejichž zaměstnavatelem je stát, územní samosprávný celek (např. kraje a obce), státní fond, příspěvkové organizace – náklady na platy jsou zajištěny z příspěvků na provoz organizace z rozpočtu zřizovatele. Dále plat náleží osobám, které jsou zaměstnány

školskou právnickou osobou zřizovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí, či dobrovolným svazkem obcí.

Oproti tomu mzda náleží dle § 109 zákona č. 262/2006 Sb. zaměstnancům, kteří nejsou uvedeni výše, není-li stanoveno jinak. Pro zjednodušení by se dalo říci, že plat náleží zaměstnancům ve veřejném sektoru a mzda těm, kteří pracují v sektoru soukromém.

Výše mzdy a platu se může lišit podle složitosti, namáhavosti práce, odpovědnosti, dále také podle obtížnosti pracovních podmínek, pracovní výkonnosti, ale také dosahovaných výsledků v práci (§ 109, zákon č. 262/2006 Sb.).

Pro přehledné odměňování zaměstnanců platem vláda sestavuje stupnici platových tříd a tarifů, kde je dle různých kritérií, vyjmenovaných výše, vypočten plat zaměstnance (§ 123, zákon č. 262/2006 Sb.).

2.5.2 Nominální a reálná mzda

Nominální mzda je skutečná částka, kterou zaměstnanec obdrží za vykonanou práci od zaměstnavatele.

Reálná mzda je částka nominální mzdy očištěná o míru inflace v daném období. Tato mzda vyjadřuje reálnou kupní sílu mzdy, tedy kolik zboží si mohu za mzdu doopravdy koupit (Chválová, n. d.).

$$\text{Reálná mzda} = \text{nominální mzda} - \text{míra inflace}$$

Př.: Nominální mzda = 30 000 Kč, cena rohlíku = 2,3 Kč, inflace 12/21 = 6,6 %.

Za nominální mzdu si lze koupit $(30\,000/2,3) = 13\,043$ rohlíků

Reálná mzda bude $30\,000 - 6,6\% = (30\,000 - 1\,980)/2,3 = 12\,182$ rohlíků

Z uvedeného příkladu je zřejmé, že reálná mzda snížila kupní sílu o 861 rohlíků, tedy o 1 980 Kč, jen díky inflaci.

2.5.3 Zrušení superhrubé mzdy

Od roku 2008 do 1. ledna 2021 se daň z příjmů vypočítávala z tzv. superhrubé mzdy. Ta představovala součet hrubé mzdy a odvodů sociálního a zdravotního pojištění. Sazby sociálního a zdravotního pojištění se v průběhu let měnily. Odvedená daň byla tedy v době existence superhrubé mzdy vyšší než nyní.

Od 1. ledna 2021 došlo po 12 letech k jejímu zrušení a daň z příjmů se vypočítává pouze z hrubé mzdy zaměstnance, a to ve výši 15 % u většiny zaměstnanců, ale také sazbou 23 % u osob, jejichž příjem převyšuje stanovený limit. Stále není jisté, zda se superhrubá mzda zruší navždy nebo pouze na přechodné období.

Díky zrušení superhrubé mzdy se zaměstnancům zvýšila čistá mzda až o tisíce korun, což ovlivnila i vyšší sleva na poplatníka (Bureš, 2022)

Podle Národní rozpočtové rady ale připravilo zrušení superhrubé mzdy veřejné rozpočty v roce 2021 až o 88 miliard korun. Odborníci se domnívají, že část tohoto propadu vybere Česká republika na DPH, ale také se zvýší spotřeba domácností díky tomu, že budou mít více peněz a budou tedy více nakupovat.

Zrušení může mít dále za následek nedostatek financí v pokladnách samosprávních celků. Rozpočtů celků se dotkla také krize způsobená pandemií Covid-19. Obce tím pádem na nedostatek financí mohou reagovat navyšováním daně z nemovitosti. Stejně budou reagovat i města (Kovanda, 2020).

Druhy základní mzdy:

- úkolová mzda – při odměňování úkolovou mzdou je důležité sestavit výkaz práce, ve kterém musí zaměstnavatel uvést druh práce, jednotku (např. ks) a sazbu za jednotku. Na konci měsíce se doplní do výkazu množství odvedené práce. Zaměstnanec se při tomto typu mzdy soustředí na největší výkon např. v kusech, čímž může ohrozit kvalitu výrobků či dokonce své zdraví,
- časová mzda – v tomto případě musí zaměstnavatel uvést hodinový nebo měsíční tarif za jednotku času a na konci měsíce se doplní množství odvedené práce a vypočítá se mzda. Základem tohoto typu mzdy je odpracovaný čas. Výhodou časové mzdy je fakt, že zaměstnanec po skončení měsíce ví, kolik peněz dostane na základě odpracované doby,
- podílová mzda – tento typ mzdy je závislý na výkonu pracovníka, nejčastěji v % z prodeje. Tento typ mzdy je nejčastější u prodejců aut, kdy jsou odměňováni danými % z prodeje nebo u prodejců pojištění. Podílová mzda může být pro zaměstnance motivační, když ví, že mu z vyššího prodeje náleží daná provize (např. pokud se zvedne obrát o 20 %, zaměstnanec dostane 5 % podíl) (Lipovská, 2018).

Jelikož je tato práce vypracovávána v roce 2022, kdy se již mzda nepočítá s položkou superhrubé mzdy, ale data pro metodiku práce jsou brána z let 2018 – 2020, kdy tato položka ve

výpočtu byla, jsou v níže uvedených tabulkách č. 1 a 2 uvedeny oba postupy výpočtu – jak se superhrubou mzdou, tak i bez ní.

Tabulka 1: Výpočet mzdy se superhrubou mzdou

	Hrubá mzda (HM)	Součet všech položek připadajících zaměstnanci za odvedenou práci v daném měsíci.
+	Sociální pojištění	Sociální pojištění odvedené zaměstnavatelem ve výši 24,8 % z HM zaměstnance. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
+	Zdravotní pojištění	Zdravotní pojištění odvedené zaměstnavatelem ve výši 9 % z HM zaměstnance. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
=	Superhrubá mzda	Jedná se o součet: hrubá mzda + sociální pojištění + zdravotní pojištění. Superhrubá mzda se zaokrouhluje na stokoruny nahoru.
-	Vypočtená záloha na daň z příjmů	Jedná se o 15 % ze superhrubé mzdy zaměstnance, od této částky se dále odčítají slevy na dani a další daňová zvýhodnění.
+	Slevy na dani	Jde o jednu dvanáctinu ročních slev na dani, které je možné uplatňovat měsíčně, viz tabulka č. 3.
+	Daňové zvýhodnění	Jde o jednu dvanáctinu ročních hodnot, viz tabulka č. 3.
-	Sociální pojištění	Sociální pojištění placené zaměstnancem ve výši 6,5 % z HM. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
-	Zdravotní pojištění	Zdravotní pojištění placené zaměstnancem ve výši 4,5 % z HM. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
=	Čistá mzda	Hrubá mzda - záloha na daň + slevy na dani + daňová zvýhodnění - sociální pojištění - zdravotní pojištění
-	Srážky ze mzdy	Výjimečné případy (např. spoření, manka, výživné apod.)

Zdroj: vlastní, 2022

V tabulce č. 2 je uveden výpočet mzdy bez položky superhrubé mzdy, k jejímu zrušení došlo od 1. 1. 2021

Tabulka 2: Výpočet mzdy bez superhrubé mzdy

	Hrubá mzda (HM)	Součet všech položek připadajících zaměstnanci za odvedenou práci v daném měsíci.
-	Vypočtená záloha na daň z příjmů	Jedná se o 15 % z hrubé mzdy zaměstnance, od této částky se dále odečítají slevy na dani a další daňová zvýhodnění
+	Slevy na dani	Jde o jednu dvanáctinu ročních slev na dani, které je možné uplatňovat měsíčně, viz tabulka č. 3.
+	Daňové zvýhodnění	Jde o jednu dvanáctinu ročních hodnot, viz tabulka č. 3.
-	Sociální pojištění	Sociální pojištění placené zaměstnancem ve výši 6,5 % z HM. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
-	Zdravotní pojištění	Zdravotní pojištění placené zaměstnancem ve výši 4,5 % z HM. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.
=	Čistá mzda	Hrubá mzda - záloha na daň + slevy na dani + daňová zvýhodnění - sociální pojištění - zdravotní pojištění
-	Srážky ze mzdy	Výjimečné případy (např. spoření, manka, výživné apod.)

Zdroj: vlastní, 2022

Slevy na dani za období 2018 – 2020 jsou uvedeny v následující tabulce č. 3. Hodnoty jsou uvedené za rok a jsou uvedené v Kč.

Tabulka 3: Slevy na dani v letech 2018 - 2020

Slevy na dani	2018	2019	2020
Na poplatníka	24 840	24 840	24 840
Na poplatníka - starobní důchodce	24 840	24 840	24 840
Na dítě	1. dítě 15 204, 2. dítě 19 404, 3. a další 24 204	1. dítě 15 204, 2. dítě 19 404, 3. a další 24 204	1. dítě 15 204, 2. dítě 19 404, 3. a další 24 204
Na dítě - držitele průkazu ZTP/P	1. dítě 30 408, 2. dítě 38 808, 3. a další 48 408	1. dítě 30 408, 2. dítě 38 808, 3. a další 48 408	1. dítě 30 408, 2. dítě 38 808, 3. a další 48 408
Na vyživovanou manželku/manžela	24 840	24 840	24 840
Na vyživovanou manželku/manžela - držitele průkazu ZTP/P	49 680	49 680	49 680
Invalidita I. a II. stupně	2 520	2 520	2 520
Invalidita III. Stupně	5 040	5 040	5 040
Držitel průkazu ZTP/P (i bez důchodu)	16 140	16 140	16 140
Student	4 020	4 020	4 020
Za školku (maximálně)	12 200/dítě	13 500/dítě	14 600/dítě
Za EET	5 000	5 000	5 000

Zdroj: (Internet Info, s. r. o., n. d.)

2.6 Zúčtování daní a dotací

Daň je charakterizována jako povinná platba do státního rozpočtu, která je neúčelová a neekvivalentní, tzn. každý poplatník je povinen ji odvést, aniž by znal účel platby bez možnosti nároku plátce na plnění ze strany státu. Daň je placená v pravidelných intervalech určených státem, ale může být placena i jednorázově. Tento způsob je uplatňován například při prodeji majetku, darování nebo dědění.

Daně se podle zákona dělí na:

- přímé daně – tento druh daní se vyměřuje z příjmů nebo majetku poplatníka,
- nepřímé daně – tento druh daní je již obsažen v ceně nakupovaného zboží,
- ostatní daně (Vančurová & Láchová & Zídková, 2020).

2.6.1 Přímé daně

Přímé daně se vyměřují z příjmu nebo majetku poplatníka. Do této kategorie daní řadíme daň z příjmu a majetkové daně.

Účet 342 – Ostatní přímé daně slouží k zúčtování daně z příjmu v takových případech, kdy plátcem daně je účetní jednotka, ale poplatníkem je jiný subjekt. Na tomto

účtu se účtuje zejména daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků u zaměstnanců, družstevníků a společníků pracujících u účetní jednotky. Na účtu 342 se eviduje také srážková daň z podílu na zisku společníků a akcionářů (Štohl & Klička, 2017; Vančurová & Láchová & Zídková, 2020).

2.6.2 Dotace

Dotace se účtují na dvou účtech ve 34. účtové skupině. Prvním z nich je účet 346 – Dotace ze státního rozpočtu, druhým je 347 – Ostatní dotace. „*Jedná se o nenávratně poskytnuté peněžní prostředky poskytované ze státního rozpočtu, z rozpočtů územně samosprávních celků, státních fondů apod.*“ (Štohl & Klička, 2017, str. 103).

Za dotaci se zcela jistě považuje:

- prominutí určité části poplatků, pokud to umožňuje právní předpis a odpovědný státní orgán určil toto prominutí části poplatku za dotaci,
- příspěvek určený na mzdové náklady, které poskytuje úřad práce na základě dohod o vytvoření pracovních míst dle právních předpisů k tomu vytvořených,
- úhrada úroků, které nejsou součástí ceny pořizovací ceny dlouhodobého majetku a technického zhodnocení.

Dotace se dělí na 2 základní skupiny:

- dotace na úhradu nákladů (tzv. provozní dotace) – jsou určeny zejména na úhradu provozních nákladů podniku. Do této skupiny můžeme zařadit například dotace na mzdy absolventů škol. Provozní dotace se účtují na výnosový účet 648 – Ostatní provozní výnosy.
- dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (tzv. investiční dotace) – v tomto případě se po poskytnutí dotace na pořízení dlouhodobého majetku včetně technického zhodnocení, snižuje pořizovací cena o poskytnutou dotaci (Štohl & Klička, 2017).

2.6.3 Dopad pandemie Covid-19 na podnikatelské subjekty

Při začátku celosvětové pandemie si nikdo zřejmě nedokázal představit, co vše to v následujících letech bude představovat pro celou společnost. Od počátku přítomnosti viru si populace pravděpodobně nemyslela, že celá situace bude trvat tak dlouhou dobu. První případy se objevily koncem roku 2019, tudíž pandemie trvá již přes dva roky a stále se neví, kdy skončí.

Tato obtížná doba se dotkla každého na světě, nejvíce však zasáhla podnikatelské subjekty, které byly nuceny omezovat své fungování nebo dokonce s podnikatelskou činností skončit z důvodu nedostatku financí, a to i přes různé kompenzace, které stát podnikatelům poskytoval.

Vláda České republiky průběžně představovala mnoho podob kompenzací, které vyplácela podnikatelům, živnostníkům i zaměstnancům. Program Antivirus byl zaměřen na podporu zaměstnanosti, kdy stát kompenzoval například náklady zaměstnavatelů, jejichž zaměstnanci museli zůstat v karanténě, a to do výše 80 % platu/mzdy, maximálně však 39 000 Kč na zaměstnance za jeden měsíc v režimu Antivirus A. Do 1. ledna 2022 existoval také program Antivirus B, kdy stát kompenzoval firmy, které nemohly plně fungovat ať už z důvodu velkého počtu nakažených či jiných. Stát podporoval podnikatele skrze dotační programy a kompenzační bonusy nebo třeba umožnil odložení povinnosti elektronické evidence tržeb. Při kompenzacích se nezapomnělo ani na občany. Sníženy byly například i sazby na ochranné pomůcky, podporováni byli také rodiče, kteří museli zůstat se svými dětmi doma kvůli uzavření školských zařízení apod. (MPSV, 2022; Vláda České republiky, 2021).

Mnohdy ani tyto kompenzace nestačily a firmy musely propustit své zaměstnance, nebo dokonce úplně zavřít dosud fungující podniky.

3 Finanční analýza

Podle Grünwalda & Holečkové (2009) finanční analýza je metoda, která hodnotí finanční hospodaření podnikatelského subjektu (účetní jednotky). Slouží zejména k celkovému zhodnocení finanční situace podniku. Tato analýza se zaměřuje na zjištění problémů, ze kterých podnik následně vidí, jak hospodaří se svým majetkem a získané informace jsou velice důležité pro chod celého podniku.

Finanční analýza vznikla krátce po vzniku peněz. Rozvahy, které v té době vznikaly, nebyly příliš dokonalé. Modernější pojetí finanční analýzy vzniklo v USA koncem 19. století. Po první světové válce se začaly sledovat účetní výkazy za účelem hodnocení schopnosti podniků splácet úvěry. Větší rozvoj zaznamenala finanční analýza po druhé světové válce s příchodem počítačů (Růčková, 2019).

Pomocí finanční analýzy podnik může snáze zjistit, zda je dostatečně ziskový, popř. že je ztrátový, zda využívá svá aktiva, zda má vhodnou kapitálovou strukturu a zda je schopen včas plnit své závazky.

Finanční analýza úzce souvisí s účetnictvím, především s účetními výkazy, díky kterým získává účetní jednotka informace pro finanční rozhodování. Nejdůležitějšími zdroji dat jsou pro finanční analýzu čtyři účetní výkazy – rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích (výkaz cash flow) a výkaz o změnách vlastního kapitálu. Podnikatelský subjekt však má možnost čerpat informace i z jiných podkladů jako například ze zpráv auditorů apod. (Růčková, 2019).

Informace, které plynou z finanční analýzy jsou důležité pro mnoho subjektů. Tyto informace neslouží pouze pro zpětnou vazbu podniku, ale využívají je i subjekty, které přicházejí s daným podnikem do styku (Grünwald & Holečková, 2009).

3.1 Důležité poměrové ukazatele

Grünwald & Holečková (2009) udávají, že největší část práce ve finanční analýze odvádí právě poměrové ukazatele. Ty je možné definovat jako podíl dvou veličin z účetních výkazů – rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty.

Níže uvedené ukazatele jsou vybrány na základě souvislosti s tématem práce, tedy s pohledávkami, závazky a zaměstnanci. Pomocí ukazatelů je možné následně provést bližší analýzu.

3.1.1 Ukazatelé aktivity

Pomocí ukazatelů aktivity se měří hospodaření podniku s aktivy. Těmito ukazateli podnik zjistí, zda například disponuje nevyužívanými kapacitami. Mezi ukazatele aktivity patří kupříkladu ukazatel obratu pohledávek nebo závazků, ukazatel obratu stálých aktiv, ukazatel obratu zásob apod. (Managementmanie, 2016).

Ukazatel doby obratu pohledávek

Výpočtem ukazatele společnost zjistí počet dnů, během kterých jsou finanční prostředky z tržeb zadrženy v pohledávkách.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{obchodní pohledávky}}{\text{tržby}} \times 365$$

Ukazatel rychlosti obratu pohledávek

Výpočet říká přesný počet obrátek oběžných aktiv za firmou sledované období.

$$\text{Rychlost obratu pohledávek} = \frac{365}{\text{doba obratu pohledávek}}$$

Ukazatel doby obratu závazků

Ukazatel doby obratu závazků podniku řekne, jaká je platební morálka vzhledem k jeho dodavatelům. Po výpočtu podnik zjistí, jak dlouho odkládá platbu faktur svým dodavatelům.

$$Doba obratu závazků = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}} \times 365$$

Další ukazatele, které souvisí se závazky jsou likvidita a čistý pracovní kapitál.

Okamžitá likvidita (likvidita 1. stupně)

Okamžitá likvidita vyjadřuje poměr finančního majetku ke krátkodobým závazkům. Tento ukazatel udává, jak rychle je společnost schopna zaplatit své krátkodobé závazky. Okamžitá likvidita by měla být v rozmezí 0,2 – 0,5.

$$Okamžitá likvidita = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Pohotová likvidita (likvidita 2. stupně)

Výpočtem pohotové likvidity společnost získá přehled o tom, kolika korunami pohledávek a peněz v pokladně či na účtu je pokryta 1 koruna krátkodobých závazků. Čím vyšší hodnota, tím lépe pro věřitele, ale naopak pro vedení společnosti příliš vysoká pohotová likvidita znamená neefektivně využitě vložené prostředky. Optimální hodnota pohotové likvidity by měla být v rozmezí 0,7 – 1,2.

$$Pohotová likvidita = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Běžná likvidita (likvidita 3. stupně)

Výpočtem běžné likvidity lze zjistit, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky. Jinými slovy, kolikrát je společnost schopna uspokojit věřitele v okamžiku, kdy promění všechna oběžná aktiva na peněžní prostředky. Ideální běžná likvidita se uvádí v hodnotách mezi 1,8 – 2,5. Čím vyšší likvidita, tím menší riziko platební neschopnosti.

$$Běžná likvidita = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Čistý pracovní kapitál (ČPK)

Tento ukazatel říká, kolik finančních prostředků zůstane v podniku po uhrazení krátkodobých závazků. Ideální je udržovat ČPK na nízkém kladném čísle, protože pokud by výsledek byl nulový, anebo záporný, znamenalo by to, že společnost nemá dostatek prostředků na zaplacení zboží/služeb od dodavatelů. Jinými slovy, společnost nemá dostatek prostředků na své fungování.

Čistý pracovní kapitál = oběžná aktiva – krátkodobé závazky

3.2 Produktivita

„Jedním ze zásadních činitelů, které ovlivňují konkurenceschopnost výrobků firmy je produktivita (přesněji produktivita vstupů)“ (Hučka & Kislingerová & Malý, 2011, str. 123).

Produktivita je podle Kislingerové (2008) obecně dána poměrem:

$$Produktivita = \frac{vstup\ (výrobní)}{výstup\ (výrobní)}$$

Cílem podniku je maximalizovat produktivitu práce, která je důležitá je z důvodu konkurence v daném prostředí. Podnik, který má vyšší produktivitu může dosáhnout vyšších výstupů než konkurence, která má k dispozici stejný počet vstupů. Pro produktivitu jsou velice důležité 2 faktory – fyzický kapitál (stroje a materiál) a lidský kapitál (tedy práce).

3.2.1 Ukazatele produktivity práce

Ukazatele produktivity hodnotí vynakládání pracovní síly jednotlivých pracovníků. Tyto ukazatele jsou v podniku důležité proto, aby bylo jasné, jakým směrem se ubírá produktivita práce, zda roste nebo klesá. Produktivitu je možné zvýšit například zvýšením cen, zvýšením tržeb či snížením nákladů.

Ukazatele produktivity se dělí na produktivitu práce a mzdovou produktivitu. V případě produktivity práce jsou porovnávány jednotlivé položky z výkazu zisku a ztráty s počtem zaměstnanců, kteří se nacházejí ve jmenovateli. Cílem je zjistit, kolik výnosů připadá na jednoho pracovníka. U mzdové produktivity jsou namísto počtu zaměstnanců ve jmenovateli mzdy zaměstnanců a cílem je vypočítat, kolik výnosů, přidané hodnoty, výkonů či tržeb připadá na 1 Kč vyplacených mezd (Kislingerová, 2008).

Produktivita práce z výnosů

Udává, jak vysoké jsou výnosy připadají na zaměstnance.

$$\text{Produktivita práce z výnosů} = \frac{\text{výnosy (bez mimořádných)}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Produktivita práce z přidané hodnoty

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Ukazatel říká, kolik přidané hodnoty podnikem připadá na jednoho zaměstnance.

$$\text{Produktivita práce z přidané hodnoty} = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Produktivita práce z výkonů

Udává, jak vysoké jsou výkony na jednoho zaměstnance za časový interval (např. rok).

$$\text{Produktivita práce z výkonu} = \frac{\text{výkony}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Produktivita práce z tržeb

Ukazatel produktivity práce z tržeb ukazuje, jaký objem tržeb připadá na jednoho zaměstnance podniku.

$$\text{Produktivita práce z tržeb} = \frac{\text{tržby}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Mzdová produktivita z výnosů

Tento ukazatel říká, kolik výnosů připadá na jednu korunu vyplacených mezd.

$$\text{Mzdová produktivita z výnosů} = \frac{\text{výnosy (bez mimořádných)}}{\text{mzdové náklady}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Mzdová produktivita z přidané hodnoty

Tento ukazatel určuje, kolik výkonů společnosti připadá na 1 Kč mzdových nákladů. Pokud vyloučíme vliv nakupovaných surovin, energií a služeb, počítáme mzdovou produktivitu z přidané hodnoty.

$$\text{Mzdová produktivita z přidané hodnoty} = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{mzdové náklady}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Mzdová produktivita z výkonů

Vyjadřuje procentuální část výkonů, která připadá na mzdové náklady na zaměstnance.

$$\text{Mzdové produktivita z výkonů} = \frac{\text{výkony}}{\text{mzdové náklady}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Mzdová produktivita z tržeb

Pomocí ukazatele mzdové produktivity podnik zjišťuje, jak vysoký podíl tržeb připadá na 1 Kč mzdových nákladů.

$$\text{Mzdová produktivita z tržeb} = \frac{\text{tržby}}{\text{mzdové náklady}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Dalšími ukazateli finanční analýzy týkající se zaměstnanců jsou zisk před zdaněním a úroky na jednoho zaměstnance, zisk po zdanění na jednoho zaměstnance a průměrná měsíční mzda.

Zisk před zdaněním a úroky na jednoho zaměstnance

Vyjadřuje, kolik korun zisku před zdaněním a úroky připadá na jednoho zaměstnance.

$$\text{Zisk před zdaněním a úroky (EBIT) na 1 pracovníka} = \frac{\text{EBIT}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Zisk po zdanění na jednoho zaměstnance

Vyjadřuje, kolik korun zisku po zdanění připadá na jednoho zaměstnance.

$$\text{Zisk po zdanění na 1 pracovníka} = \frac{\text{zisk po zdanění}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

Průměrná měsíční mzda

Vyjadřuje průměrnou měsíční mzdu na jednoho zaměstnance.

$$\text{Průměrná měsíční mzda} = \frac{\text{mzdové náklady}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Zdroj: Edolo Consult, s. r. o., 2011

4 Cíle a metodika práce

Cílem bakalářské práce je charakteristika oblasti zúčtovacích vztahů u zaměstnanců a následná aplikace dané problematiky v konkrétním podniku v praktické části.

Bakalářská práce se dělí na dvě části, které spolu souvisejí – teoretická a praktická. V teoretické části bakalářské práce jsou informace čerpány z odborné literatury týkající se zúčtovacích vztahů. Zde se práce zaměřuje na kategorii zaměstnanců, a to jak z pohledu účetního, tak i finančního. Při vypracovávání se práce zaměřuje na zúčtování hrubých mezd, pojistného a ostatních pohledávek a závazků.

V praktické části bakalářské práce je čerpáno z podkladů poskytnutých vybraným podnikem. Především se jedná o informace z účetních výkazů - rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výroční zpráva společnosti.

Pro zpracování praktické části této bakalářské práce byla vybrána společnost XYZ, a. s., jejíž hlavní činností je výroba produktů ze dřeva, kancelářských a školních potřeb a jejich následný prodej ve velkoobchodních, ale i maloobchodních prodejnách. Společnost bude blíže představena v další kapitole.

V této části bakalářské práce je na úvod charakterizována výše uvedená společnost. Další část práce je zaměřena na analýzu pohledávek a závazků podniku pomocí horizontální a vertikální analýzy. Zhodnocena bude výše a struktura pohledávek a závazků společnosti. U pohledávek se dále počítají ukazatele doby obratu pohledávek a rychlost obratu pohledávek, analýza závazků obsahuje výpočty doby obratu závazků, ukazatele likvidity a čistého pracovního kapitálu. Součástí práce jsou mzdy, jejich vývoj ve vybraných letech a také výpočet mzdy vybraného zaměstnance. Bude porovnána výše průměrné mzdy zaměstnanců ve společnosti s průměrnou mzdou v daném roce. Pozornost bude věnována také finanční analýze. Zpracování produktivity práce a mzdové produktivity jsou součástí finanční analýzy.

Pro analýzu bylo zvoleno období tří let, a to roky 2018, 2019 a 2020. Podklady pro praktickou část práce budou účetní výkazy, především rozvaha, výkaz zisku a ztráty, popřípadě přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky.

V závěru práce budou vyhodnoceny veškeré výpočty, stejně tak pohledávky a závazky společnosti a budou navržena případná opatření a řešení.

Pro vertikální analýzu pohledávek a závazků jsou použity následující vzorce z tabulek č. 4 a 5. Objevují se zde zkratky R a VZZ, kdy R znamená rozvaha a VZZ výkaz zisku a ztráty.

Tabulka 4: Vzorce pro vertikální analýzu pohledávek

Ukazatel	Výpočet
Podíl dlouhodobých pohledávek na oběžných aktivech	R ř. 47 / R ř. 37
Podíl dlouhodobých pohledávek z obchodních vztahů na oběžných aktivech	R ř. 48 / R ř. 37
Podíl dlouhodobých poskytnutých záloh na oběžných aktivech	R ř. 54 / R ř. 37
Podíl krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech	R ř. 57 / R ř. 37
Podíl pohledávek z obchodních vztahů na oběžných aktivech	R ř. 58 / R ř. 37
Podíl pohledávek - ovládaná nebo ovládající osoba na oběžných aktivech	R ř. 59 / R ř. 37
Podíl daňových pohledávek na oběžných aktivech	R ř. 64 / R ř. 37
Podíl krátkodobých poskytnutých záloh a oběžných aktivech	R ř. 65 / R ř. 37
Podíl dohadných účtů aktivních na oběžných aktivech	R ř. 66 / R ř. 37
Podíl jiných pohledávek na oběžných aktivech	R ř. 67 / R ř. 37
Podíl pohledávek z obchodních vztahů na dlouhodobých pohledávkách	R ř. 48 / R ř. 47
Podíl dlouhodobých poskytnutých záloh na dlouhodobých pohledávkách	R ř. 54 / R ř. 47
Podíl kr. pohledávek z obchodních vztahů na krátkodobých pohledávkách	R ř. 58 / R ř. 57
Podíl kr. pohledávek - ovládaná nebo ovládající osoba na krátkodobých pohledávkách	R ř. 59 / R ř. 57
Podíl kr. daňových pohledávek na krátkodobých pohledávkách	R ř. 64 / R ř. 57
Podíl krátkodobých poskytnutých záloh a krátkodobých pohledávkách	R ř. 65 / R ř. 57
Podíl dohadných účtů aktivních na krátkodobých pohledávkách	R ř. 66 / R ř. 57
Podíl jiných pohledávek na krátkodobých pohledávkách	R ř. 67 / R ř. 57
Doba obratu pohledávek	R ř. 46 / (VZZ ř. 1 + 2) x 365
Rychlost obratu pohledávek	365 / doba obratu pohledávek

Zdroj: vlastní, 2022

Tabulka 5: Vzorce pro vertikální analýzu závazků

Ukazatel	Výpočet
Podíl dlouhodobých závazků na cizích zdrojích	R ř. 108 / R ř. 101
Podíl dlouhodobých závazků z obchodních vztahů na cizích zdrojích	R ř. 114 / R ř. 101
Podíl dlouhodobého odloženého daňového závazku na cizích zdrojích	R ř. 118 / R ř. 101
Podíl dlouhodobých závazků z obchodních vztahů na dlouhodobých závazcích	R ř. 114 / R ř. 108
Podíl dlouhodobého odloženého daňového závazku na dlouhodobých závazcích	R ř. 118 / R ř. 108
Podíl krátkodobých závazků na cizích zdrojích	R ř. 123 / R ř. 101
Podíl krátkodobých přijatých záloh na cizích zdrojích	R ř. 128 / R ř. 101
Podíl krátkodobých závazků z obchodních vztahů na cizích zdrojích	R ř. 129 / R ř. 101
Podíl krátkodobých závazků k zaměstnancům na cizích zdrojích	R ř. 136 / R ř. 101
Podíl krátkodobých závazků ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění na cizích zdrojích	R ř. 137 / R ř. 101
Podíl krátkodobých daňových závazků a dotací na cizích zdrojích	R ř. 138 / R ř. 101
Podíl krátkodobých dohadných účtů pasivních na cizích zdrojích	R ř. 139 / R ř. 101
Podíl jiných krátkodobých závazků na cizích zdrojích	R ř. 140 / R ř. 101

Podíl krátkodobých přijatých záloh na krátkodobých závazcích	R ř. 128 / R ř. 123
Podíl krátkodobých závazků z obchodních vztahů na krátkodobých závazcích	R ř. 129 / R ř. 123
Podíl krátkodobých závazků k zaměstnancům na krátkodobých závazcích	R ř. 136 / R ř. 123
Podíl krátkodobých závazků ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění na krátkodobých závazcích	R ř. 137 / R ř. 123
Podíl krátkodobých daňových závazků a dotací na krátkodobých závazcích	R ř. 138 / R ř. 123
Podíl krátkodobých dohadných účtů pasivních na krátkodobých závazcích	R ř. 139 / R ř. 123
Podíl jiných krátkodobých závazků na krátkodobých závazcích	R ř. 140 / R ř. 123
Doba obratu závazků	R ř. 123 / (VZZ ř. 1 + 2) x 365
Okamžitá likvidita	R ř. 27 / R ř. 123
Pohotová likvidita	R ř. 37 - 38 / R ř. 123
Běžná likvidita	R ř. 37 / R ř. 123
Čistý pracovní kapitál	R ř. 37 - R ř. 123

Zdroj: vlastní, 2022

Pro výpočet produktivity práce a mzdové produktivity byly použity následující vzorce v tabulce č. 6 níže. Opět jsou zde uvedeny zkratky R (rozvaha) a VZZ (výkaz zisku a ztráty).

Tabulka 6: Vzorce pro výpočet produktivity práce a mzdové produktivity

Ukazatel	Výpočet
Produktivita práce z výnosů	$VZZ \text{ ř. } 1 + 2 + 20 + 31 + 35 + 39 + 46 / \text{počet zaměstnanců}$
Produktivita práce z přidané hodnoty	$VZZ \text{ ř. } 2 - 4 + 1 - 5 - 6 / \text{počet zaměstnanců}$
Produktivita práce z výkonů	$VZZ \text{ ř. } 1 / \text{počet zaměstnanců}$
Produktivita práce z tržeb	$VZZ \text{ ř. } 1 + 2 / \text{počet zaměstnanců}$
Mzdová produktivita z výnosů	$VZZ \text{ ř. } 1 + 2 + 20 + 31 + 35 + 39 + 46 / VZZ \text{ ř. } 10$
Mzdová produktivita z přidané hodnoty	$VZZ \text{ ř. } 2 - 4 + 1 - 5 - 6 / VZZ \text{ ř. } 10$
Mzdová produktivita z výkonů	$VZZ \text{ ř. } 1 / VZZ \text{ ř. } 10$
Mzdová produktivita z tržeb	$VZZ \text{ ř. } 1 + 2 / VZZ \text{ ř. } 10$

Zdroj: vlastní, 2022

5 Praktická část

5.1 Charakteristika vybrané společnosti

Pro praktickou část je vybrána společnost s pracovním názvem XYZ, a. s. se sídlem v Pelhřimově. Kvůli ochraně údajů firmy není použito její reálné jméno. Tato akciová společnost byla založena v roce 2003 a to zápisem do obchodního rejstříku. Společnost založil předseda dozorčí rady.

Nejdůležitějším předmětem činností je výroba, obchod a služby, výroba elektřiny a velkoobchod. Dále se společnost zaměřuje na pronájem nemovitostí a nebytových prostor, výrobu nebezpečných chemických látek a přípravků a jejich prodej.

V současné době je společnost XYZ, a. s. jedním z největších výrobců a producentů dřevařských produktů, kancelářských, ale také uměleckých a školních potřeb. Své výrobky vyváží téměř do celého světa. Společnost je plátcem daně z přidané hodnoty a v roce 2020 evidovala necelých 280 zaměstnanců, včetně 3 řídících pracovníků. Kategorie „řídící pracovníci“ zahrnuje všechny zaměstnance v managementu společnosti.

Tabulka č. 7 znázorňuje rozvahu společnosti v jednotlivých letech a hodnoty jsou uvedeny v tis. Kč.

Tabulka 7: Rozvaha společnosti v letech 2018 - 2020

Rozvaha k 31.12. (v tis. Kč)		2018	2019	2020
Aktiva		Netto	Netto	Netto
	Aktiva celkem	172 882	170 755	143 418
A.	Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek	32 227	29 910	28 313
B. I.	Nehmotný dlouhodobý majetek	367	125	325
B. II.	Hmotný dlouhodobý majetek	12 610	10 535	8 738
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	19 250	19 250	19 250
C.	Oběžná aktiva	138 855	138 630	113 582
C. I.	Zásoby	98 028	84 937	82 116
C. II.	Pohledávky	37 894	51 517	29 922
C. II. 1.	Dlouhodobé pohledávky	3 887	4 015	3 563
C. II. 1. 1.	Dlouhodobé pohledávky z obchodních vztahů	3 839	0	0
C. II. 1. 5. 2.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	48	4 015	3 563
C. II. 2.	Krátkodobé pohledávky	34 007	47 502	26 359
C. II. 2. 1.	Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů	13 922	14 261	7 875
C. II. 2. 2.	Pohledávky - ovládaná nebo ovládající osoba	15 774	27 572	15 806
C. II. 2. 4. 3.	Krátkodobé daňové pohledávky	2 252	4 045	1 574
C. II. 2. 4. 4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	55	19	81
C. II. 2. 4. 5.	Krátkodobé dohadné účty aktivní	217	530	461
C. II. 2. 4. 6.	Jiné krátkodobé pohledávky	1 787	1 075	562
C. III.	Krátkodobý finanční majetek	0	0	0
C. IV.	Peněžní prostředky	2 933	2 176	1 544

D.	Časové rozlišení	1 800	2 215	1 523
Pasiva				
	Pasiva celkem	172 882	170 755	143 418
A.	Vlastní kapitál	109 986	108 607	100 429
A. I.	Základní kapitál	17 000	17 000	17 000
A. II.	Ažio a kapitálové fondy	10 877	10 877	10 877
A. III.	Fondy ze zisku	0	0	0
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	65 343	67 108	75 730
A. V.	Výsledek hospodaření účetního období	16 766	13 622	-3 178
B. + C.	Cizí zdroje	62 849	62 093	42 930
B.	Rezervy	0	2 244	0
C.	Závazky	62 849	59 849	42 930
C. I.	Dlouhodobé závazky	10 532	426	409
C. I. 4.	Dlouhodobé závazky z obchodních vztahů	10 092	0	0
C. I. 8.	Odložený daňový závazek	440	426	409
C. II.	Krátkodobé závazky	52 317	59 423	42 521
C. II. 3.	Krátkodobé přijaté zálohy	58	25	28
C. II. 4.	Krátkodobé závazky z obchodních vztahů	34 332	16 389	11 563
C. II. 6.	Krátkodobé závazky – ovládaná nebo ovládající osoba	0	25 400	11 273
C. II. 8. 3.	Krátkodobé závazky k zaměstnancům	4 864	5 137	6 107
C. II. 8. 4.	Krátkodobé závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	2 723	2 883	3 578
C. II. 8. 5.	Krátkodobé daňové závazky a dotace	6 299	5 501	7 406
C. II. 8. 6.	Krátkodobé dohadné účty pasivní	3 935	3 775	2 260
C. II. 8. 7.	Jiné krátkodobé závazky	106	313	306
D.	Časové rozlišení	47	55	59

Zdroj: vlastní na základě dat společnosti

Výkaz zisku a ztráty společnosti je uveden v tabulce č. 8. Hodnoty jsou opět uvedeny v tis. Kč.

Tabulka 8: Výkaz zisku a ztráty společnosti v letech 2018 - 2020

Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. (v tis. Kč)		2018	2019	2020
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	1 568	1 466	1 542
II.	Tržby za prodej zboží	484 544	486 887	383 774
A.	Výkonová spotřeba	369 121	374 852	298 759
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	0	0	0
C.	Aktivace	0	0	0
D.	Osobní náklady	94 415	101 602	100 906
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	3 236	2 943	2 696
III.	Ostatní provozní výnosy	1 654	1 483	13 597
F.	Ostatní provozní náklady	5 333	4 590	5 041
*	Provozní výsledek hospodaření	15 661	5 849	-8 489
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	6 200	10 000	5 000
VI.	Výnosové úroky apod. výnosy	0	0	5
J.	Nákladové úroky apod. náklady	38	0	0
VII.	Ostatní finanční výnosy	31	20	4
K.	Ostatní finanční náklady	1 275	1 361	1 089
*	Finanční výsledek hospodaření	4 918	8 659	3 920
**	Výsledek hospodaření před zdaněním	20 579	14 508	-4 569
L.	Daň z příjmů	3 813	886	-1 391
***	Výsledek hospodaření za účetní období	16 766	13 622	-3 178
*	Čistý obrát za účetní období	493 997	499 856	403 922

Zdroj: vlastní na základě dat společnosti

5.2 Analýza pohledávek a závazků

5.2.1 Horizontální a vertikální analýza pohledávek

Tato kapitola je věnována analýze pohledávek, do kterých jsou zahrnuty dlouhodobé i krátkodobé pohledávky. Nejprve je provedena horizontální analýza na základě bazických a řetězových indexů. Výpočty bazických a řetězových indexů jsou rozděleny do dvou tabulek. Základnou pro výpočet bazických indexů je rok 2018. U řetězových indexů se porovnává vždy s předchozím obdobím.

Hodnoty výchozích položek v tabulkách č. 9 a 10 jsou uvedeny v tis. Kč a výsledky indexů v %.

Tabulka 9: Výpočet bazických indexů pohledávek

Položka	2018	2019	2020
Dlouhodobé pohledávky	3 887	4 015	3 563
Bazický index		+ 3,29 %	- 8,34 %
Krátkodobé pohledávky	34 007	47 502	26 359
Bazický index		+ 39,68 %	- 22,49 %

Zdroj: vlastní, 2022

Tabulka 10: Výpočet řetězových indexů pohledávek

Položka	2018	2019	2020
Dlouhodobé pohledávky	3 887	4 015	3 563
Řetězový index		+ 3,29 %	- 11,26 %
Krátkodobé pohledávky	34 007	47 502	26 359
Řetězový index		+ 39,68 %	- 44,51 %

Zdroj: vlastní, 2022

U dlouhodobých pohledávek došlo mezi roky 2018 a 2019 k nárůstu o 3,29 %, zatímco v dalším období dlouhodobé pohledávky klesly, a to o více jak 11 % dle řetězového indexu. Růst mezi roky 2018 a 2019 zapříčinil nárůst poskytnutých záloh dodavatelům, konkrétně největší podíl této částky byl vynaložen na zálohy na energie.

Krátkodobé pohledávky zaznamenaly v letech 2018 a 2019 nárůst téměř 40 %. Mezi lety 2019 a 2020 krátkodobé pohledávky poklesly, konkrétně podle řetězového indexu o 44,51 %. Pokles nastal v důsledku snížení veškerých krátkodobých pohledávek, například pohledávky z obchodních vztahů poklesly meziročně o více jak 44 % z důvodu celosvětové pandemie a omezené výroby společnosti.

Po horizontální analýze následují ukazatele vertikální analýzy, které jsou počítány na základě tabulky č. 4. Ve vybrané společnosti existují jak krátkodobé, tak dlouhodobé pohledávky, avšak právě krátkodobých pohledávek se v rozvaze nachází více. Pro lepší přehlednost jsou pohledávky analyzovány zvlášť. Pro další výpočty týkající se

pohledávek budou sloužit vzorce ukazatelů doby obratu pohledávek a rychlosti obratu pohledávek.

Výsledky v následující tabulce č. 11 jsou v % a následně zaokrouhleny na 2 des. místa.

Tabulka 11: Analýza dlouhodobých pohledávek

Ukazatel	Výsledky		
	2018	2019	2020
Podíl dlouhodobých pohledávek na oběžných aktivech	2,80	2,90	3,14
Podíl dlouhodobých pohledávek z obchodních vztahů na oběžných aktivech	2,76	0,00	0,00
Podíl dlouhodobých poskytnutých záloh na oběžných aktivech	0,03	2,90	3,14
Podíl dlouhodobých pohledávek z obchodních vztahů na dlouhodobých pohledávkách	98,77	0,00	0,00
Podíl dlouhodobých poskytnutých záloh na dlouhodobých pohledávkách	1,23	100,00	100,00

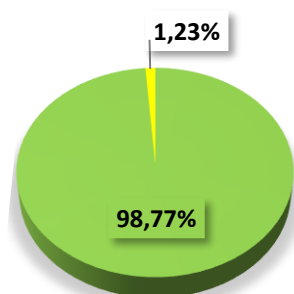
Zdroj: vlastní, 2022

Z výše uvedených výpočtů lze pozorovat, že na oběžná aktiva mají z dlouhodobých pohledávek největší podíl pohledávky z titulu poskytnutých záloh. V prvním sledovaném roce je podíl sice znatelně menší, ale v roce 2019 dosahuje hodnot 2,90 % a v roce 2020 dokonce 3,14 %. Důvodem takového navýšení o více jak 3 % mezi lety 2018 a 2020 je nárůst dlouhodobých poskytnutých záloh.

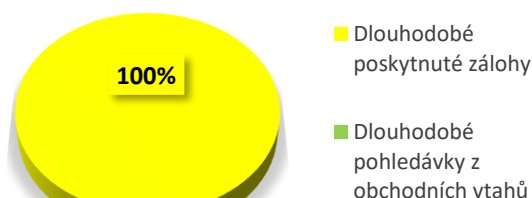
Pro přehlednost jsou vytvořeny výšečové grafy č. 1, které znázorňují strukturu dlouhodobých pohledávek. Z hlediska výsledků v letech 2019 a 2020 je pro tyto roky vytvořen společný graf.

Graf 1: Struktura dlouhodobých pohledávek 2018 - 2020

Struktura dlouhodobých pohledávek 2018

Struktura dlouhodobých pohledávek 2019 a 2020

Zdroj: vlastní, 2022

Tabulka č. 12 se věnuje analýze krátkodobých pohledávek. Výpočty vychází z tabulek v metodice práce. Výsledky jednotlivých ukazatelů jsou v %.

Tabulka 12: Analýza krátkodobých pohledávek

Ukazatel	Výsledky v %		
	2018	2019	2020
Podíl krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech	24,49	34,27	23,21
Podíl krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů na oběžných aktivech	10,03	10,29	6,93
Podíl krátkodobých pohledávek - ovládaná nebo ovládající osoba na oběžných aktivech	11,36	19,89	13,92
Podíl krátkodobých daňových pohledávek na oběžných aktivech	1,62	2,92	1,39
Podíl krátkodobých poskytnutých záloh a oběžných aktivech	0,04	0,01	0,07
Podíl krátkodobých dohadných účtů aktivních na oběžných aktivech	0,16	0,38	0,41
Podíl jiných krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech	1,29	0,78	0,49
Podíl krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů na krátkodobých pohledávkách	40,94	30,02	29,88
Podíl krátkodobých pohledávek - ovládaná nebo ovládající osoba na krátkodobých pohledávkách	46,38	58,04	59,96
Podíl krátkodobých daňových pohledávek na krátkodobých pohledávkách	6,62	8,52	5,97
Podíl krátkodobých poskytnutých záloh a krátkodobých pohledávkách	0,16	0,04	0,31
Podíl krátkodobých dohadných účtů aktivních na krátkodobých pohledávkách	0,64	1,12	1,75
Podíl jiných krátkodobých pohledávek na krátkodobých pohledávkách	5,26	2,26	2,13

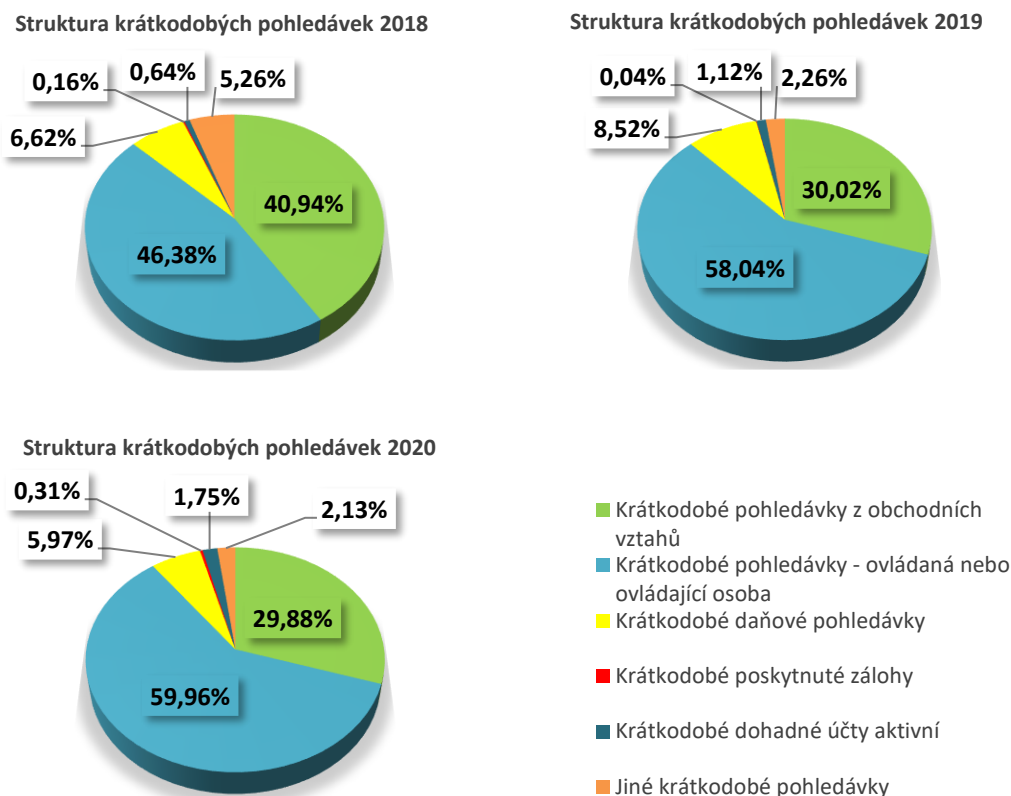
Zdroj: vlastní, 2022

Krátkodobé pohledávky mají podíl na oběžných aktivech vyšší, konkrétně 24,49 % v roce 2018, 34,27 % v roce 2019 a 23,21 % v roce 2020. Největším podílem k těmto číslům přispívají krátkodobé pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba. Důvodem, proč se podíl krátkodobých pohledávek na oběžných aktivech takto měnil a v posledním roce byl nejnižší za celou sledovanou dobu, byla nižší hodnota oběžných aktiv, konkrétně se snížily pohledávky o 18 % mezi roky 2018 a 2020, ale také zásoby.

U krátkodobých pohledávek největší podíl připadá na pohledávky z titulu ovládané nebo ovládající osoby. Přesněji jsou to hodnoty 46,38 % v roce 2018, 58,04 % v roce 2019 a 59,96 % v roce 2020.

Níže jsou vytvořeny grafy č. 2, které tentokrát znázorňují strukturu krátkodobých pohledávek v jednotlivých sledovaných letech. Jak si lze všimnout největší podíl mají vždy krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů a krátkodobé pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba.

Graf 2: Struktura krátkodobých pohledávek 2018 - 2020

Zdroj: vlastní, 2022

5.2.1.1 Doba obratu pohledávek a rychlost obratu pohledávek

Výpočtem doby obratu pohledávek v tabulce č. 13 lze zjistit počet dnů, během kterých jsou finanční prostředky z tržeb zadrženy v pohledávkách. Výpočtem druhého ukazatele, rychlosti obratu pohledávek, se zjistí přesný počet obrátů oběžných aktiv za firmou sledované období.

Tabulka 13: Doba obratu pohledávek a rychlost obratu pohledávek

Ukazatel	2018	2019	2020
Doba obratu pohledávek (ve dnech)	28,45	38,50	28,34
Rychlost obratu pohledávek (ve dnech)	12,83	9,48	12,88

Zdroj: vlastní, 2022

V roce 2018 i v roce 2020 byla doba obratu pohledávek 29 dnů, zatímco v roce 2019 se tato doba navýšila na 39 dnů, a to z důvodu neplatících odběratelů. V roce 2019 společnost měla pohledávky za dlužníky v konkurzním řízení 306 tis. Kč a na tyto pohledávky vytvořila opravné položky.

Rychlost obratu pohledávek byla v prvním roce 13 dnů, stejně tak jako v posledním sledovaném roce. V roce 2019 se rychlost obratu snížila na 10 dnů. Lze tedy říct, že společnost své pohledávky inkasuje v krátkém časovém období.

5.2.2 Horizontální a vertikální analýza závazků

Nejprve je tato kapitola věnována horizontální analýze závazků pomocí bazických a řetězových indexů. Do horizontální analýzy jsou zařazeny dlouhodobé i krátkodobé závazky, mzdové náklady, krátkodobé závazky k zaměstnancům a celkové dotace. Výpočty jsou opět rozděleny do dvou tabulek. U bazických indexů je základnou rok 2018, zatímco řetězové indexy se porovnávají s předchozím obdobím.

Hodnoty výchozích položek v tabulkách č. 14 a 15 jsou uvedeny v tis. Kč a výsledky indexů v %.

Tabulka 14: Výpočet bazických indexů závazků

Položka	2018	2019	2020
Dlouhodobé závazky	10 532	426	409
Bazický index		- 95,96 %	- 96,12 %
Krátkodobé závazky	52 317	59 423	42 521
Bazický index		+ 13,58 %	- 18,72 %
Mzdové náklady	69 949	75 432	75 123
Bazický index		+ 7,84 %	+ 7,40 %
Krátkodobé závazky - zaměstnanci	4 864	5 137	6 107
Bazický index		+ 5,61 %	+ 25,56 %
Dotace celkem	329	154	12 715
Bazický index		- 53,19 %	+ 3 764,74 %

Zdroj: vlastní, 2022

Tabulka 15: Výpočet řetězových indexů závazků

Položka	2018	2019	2020
Dlouhodobé závazky	10 532	426	409
Řetězový index	- 95,96 %		- 3,99 %
Krátkodobé závazky	52 317	59 423	42 521
Řetězový index	+ 13,58 %		- 28,44 %
Mzdové náklady	69 949	75 432	75 123
Řetězový index	+ 7,84 %		- 0,41 %
Krátkodobé závazky - zaměstnanci	4 864	5 137	6 107
Řetězový index	+ 5,61 %		+ 18,88 %
Dotace celkem	329	154	12 715
Řetězový index	- 53,19 %		+ 8 156,49 %

Zdroj: vlastní, 2022

Dlouhodobé závazky zaznamenaly klesající trend. Mezi lety 2018 a 2019 došlo k poklesu o 95,96 %, zatímco v roce 2020 pokles dosahoval hodnoty 3,99 %. Společnost

splácela své závazky včas a k rozvahovým dnům roku 2019 a 2020 neevidovala dlouhodobé závazky z obchodních vztahů, proto došlo k poklesu hodnot indexů.

Krátkodobé závazky mezi roky 2018 a 2019 vzrostly. Hodnota vzrostla o 13,58 % a další rok krátkodobé závazky vykázaly dle řetězového indexu pokles o 28,44 %.

Položka mzdových nákladů mezi rokem 2018 a 2019 vzrostla o 7,84 %. Společnost měla sice v roce 2019 méně zaměstnanců než rok předtím, ale zvyšovala mzdy. Což vedlo k nárůstu mzdových nákladů. V roce 2020 došlo dle řetězového indexu k poklesu této účetní položky o 0,41 %.

Položka krátkodobých závazků k zaměstnancům rostla ve všech sledovaných letech. Mezi roky 2018 a 2019 zaznamenala nárůst o 5,61 % a mezi 2019 a 2020 došlo podle řetězového indexu k nárůstu 18,88 %.

U položky dotací došlo v roce 2019 k poklesu o 53,19 %, zatímco mezi roky 2019 a 2020 hodnota dle řetězového indexu vzrostla o 8 156,49 %. Za takto obrovský nárůst mohou dotace, které společnost čerpala v důsledku celosvětové pandemie.

Následuje vertikální analýza závazků počítána na základě tabulky č. 5. Po vertikální analýze jsou v této části počítány další ukazatele související se závazky – doba obratu závazků, likvidita a čistý pracovní kapitál.

Výsledky v tabulce č. 16 jsou uvedeny v %.

Tabulka 16: Analýza dlouhodobých závazků

Ukazatel	Výsledky		
	2018	2019	2020
Podíl dlouhodobých závazků na cizích zdrojích	16,76	0,69	0,95
Podíl dlouhodobých závazků z obchodních vztahů na cizích zdrojích	16,06	0,00	0,00
Podíl dlouhodobého odloženého daňového závazku na cizích zdrojích	0,70	0,69	0,95
Podíl dlouhodobých závazků z obchodních vztahů na dlouhodobých závazcích	95,82	0,00	0,00
Podíl dlouhodobého odloženého daňového závazku na dlouhodobých závazcích	4,18	100,00	100,00

Zdroj: vlastní, 2022

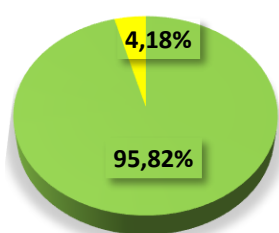
Pomocí výpočtů je zkoumán podíl dlouhodobých závazků na cizí zdroje a na dlouhodobé závazky. Dlouhodobé závazky se na cizích zdrojích podílely v roce 2018 výši 16,76 %, v roce 2019 tvořily pouze 0,69 % a v roce 2020 0,95 %. Důvodem poklesu bylo snížení dlouhodobých závazků, konkrétně se v letech 2019 a 2020 se snížily závazky

z obchodních vztahů, a to na hodnotu 0. Společnost tedy měla všechny svoje závazky uhrazeny v daném roce, proto došlo ke snížení závazků i samotných hodnot.

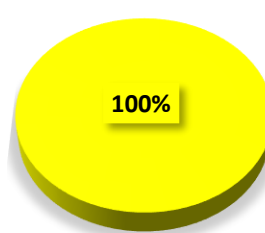
Pro přehlednost jsou vytvořeny výšečové grafy č. 3, kde je znázorněna struktura dlouhodobých závazků v letech 2018 - 2020. Pro roky 2019 a 2020 je vytvořen společný graf kvůli totožným výsledkům.

Graf 3: Struktura dlouhodobých závazků 2018 - 2020

Struktura dlouhodobých závazků 2018

Struktura dlouhodobých závazků 2019 a 2020

- Dlouhodobý odložený daňový závazek
- Dlouhodobé závazky z obchodních vztahů

Zdroj: vlastní, 2022

Výsledky v tabulce č. 17 jsou uvedeny v %.

Tabulka 17: Analýza krátkodobých závazků

Ukazatel	Výsledky		
	2018	2019	2020
Podíl krátkodobých závazků na cizích zdrojích	83,24	95,70	99,05
Podíl krátkodobých přijatých záloh na cizích zdrojích	0,09	0,04	0,07
Podíl krátkodobých závazků z obchodních vztahů na cizích zdrojích	54,63	26,39	26,93
Podíl krátkodobých závazků – ovládaná nebo ovládající osoba na cizích zdrojích	0,00	40,91	26,26
Podíl krátkodobých závazků k zaměstnancům na cizích zdrojích	7,74	8,27	14,23
Podíl krátkodobých závazků ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění na cizích zdrojích	4,33	4,64	8,33
Podíl krátkodobých daňových závazků a dotací na cizích zdrojích	10,02	8,86	17,25
Podíl krátkodobých dohadných účtů pasivních na cizích zdrojích	6,26	6,08	5,26
Podíl jiných krátkodobých závazků na cizích zdrojích	0,17	0,50	0,71
Podíl krátkodobých přijatých záloh na krátkodobých závazcích	0,11	0,04	0,07
Podíl krátkodobých závazků z obchodních vztahů na krátkodobých závazcích	65,63	27,58	27,19
Podíl krátkodobých závazků – ovládaná nebo ovládající osoba na krátkodobých závazcích	0,00	42,74	26,51

Podíl krátkodobých závazků k zaměstnancům na krátkodobých závazcích	9,30	8,64	14,36
Podíl krátkodobých závazků ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění na krátkodobých závazcích	5,20	4,85	8,41
Podíl krátkodobých daňových závazků a dotací na krátkodobých závazcích	12,04	9,26	17,42
Podíl krátkodobých dohadných účtů pasivních na krátkodobých závazcích	7,52	6,35	5,32
Podíl jiných krátkodobých závazků na krátkodobých závazcích	0,20	0,53	0,72

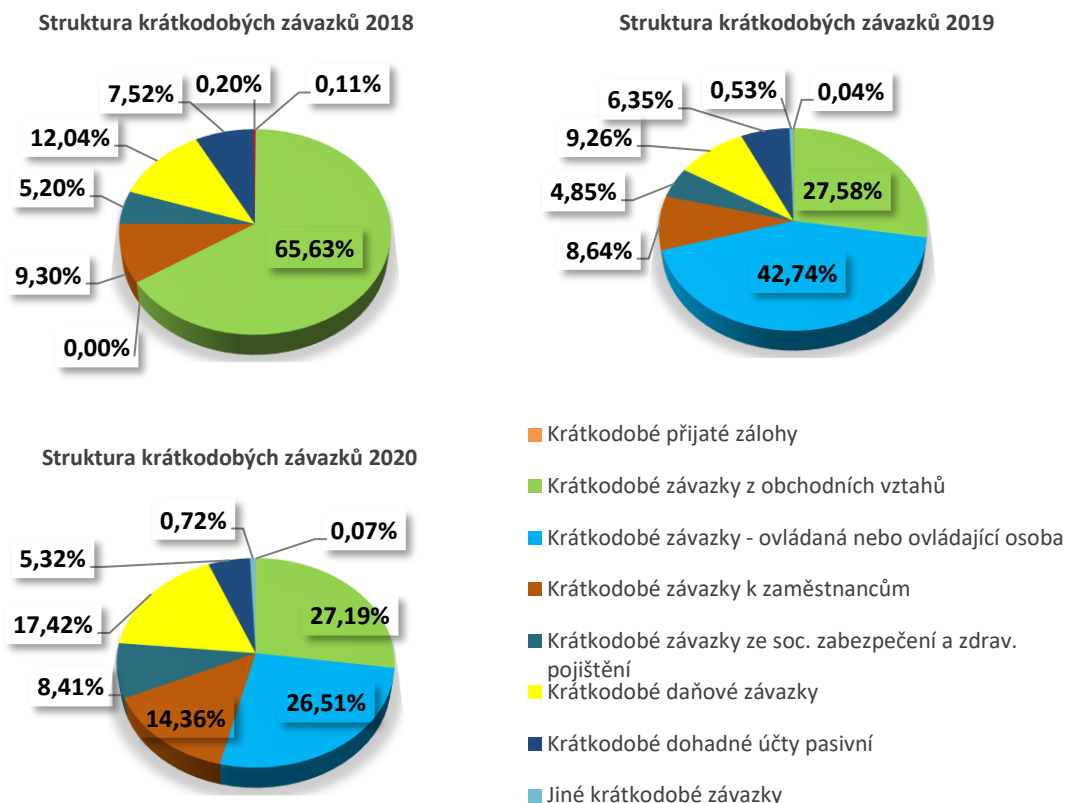
Zdroj: vlastní, 2022

Jak je z tabulky zřejmé, největší podíl na cizích zdrojích mají krátkodobé závazky z obchodních vztahů, konkrétně tvoří v roce 2018 54,63 %, v roce 2019 se podíl snížil na 26,39 % a v roce 2020 dosahoval podíl krátkodobých pohledávek na cizích zdrojích 26,93 %. Hodnoty v letech 2019 a 2020 byly menší o více jak 50 %, z důvodu nižších krátkodobých závazků z obchodních vztahů.

Na krátkodobé závazky měly největší podíl krátkodobé závazky z obchodních vztahů, které v roce 2018 činily 65,62 %. Větší částí se na krátkodobých závazcích přičinily daňové závazky a dotace, v roce 2020 dosahovaly výše 17,42 %. V roce 2020 společnost čerpala dotace od Úřadu práce a Ministerstva průmyslu a obchodu ve spojitosti s pandemií COVID-19, což zapříčinilo takový nárůst.

Pro přehlednost jsou vytvořeny, stejně jako u pohledávek, výsečové grafy č. 4 znázorňující strukturu krátkodobých závazků v letech 2018 – 2020. V případě krátkodobých závazků nelze říct, jaký závazek má největší podíl, jelikož v každém roce jej zaujímá jiný závazek.

Graf 4: Struktura krátkodobých závazků 2018 - 2020

Zdroj: vlastní, 2022

5.2.3 Doba obratu závazků, běžná likvidita a čistý pracovní kapitál

V tabulce č. 18 jsou uvedeny výpočty ukazatelů souvisejících se závazky, konkrétně se jedná o ukazatel doby obratu závazků, likviditu a čistý pracovní kapitál.

Tabulka 18: Doba obratu závazků, likvidita a čistý pracovní kapitál

Ukazatel	2018	2019	2020
Doba obratu závazků (ve dnech)	39,28	44,41	40,28
Okamžitá likvidita	0,37	0,32	0,45
Pohotová likvidita	0,78	0,90	0,74
Běžná likvidita	2,65	2,33	2,67
Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)	86 538	79 207	71 061

Zdroj: vlastní, 2022

Doba obratu závazků říká, jak dlouho firmě trvá zaplatit přijaté faktury, v roce 2018 firma platila faktury po 40 dnech od obdržení, v roce 2019 jí to trvalo 45 dnů a v roce 2020 se podařilo zkrátit dobu splatnosti o 4 dny, tedy na 41 dnů.

Okamžitá likvidita ukázala, že v prvních dvou letech sledovaného období společnost udržovala hodnotu pod 0,4 a v posledním roce se hodnota zvýšila na 0,45.

Tato hodnota v roce 2020 znamená, že společnost je schopna platit své závazky rychleji, což dokazuje i nižší hodnota krátkodobých závazků v daném roce.

Pohotová likvidita byla nejvyšší v roce 2019, kdy dosahovala hodnoty 0,9. Společnost je tedy dle výpočtů schopna uhradit krátkodobé závazky, což opět dokazuje hodnota krátkodobých závazků v roce 2020, kdy se jejich hodnota snížila oproti předchozímu roku o 28 %.

Z výpočtů běžné likvidity bylo zjištěno, že oběžná aktiva pokrývají krátkodobé závazky více než 2x. Ideální běžná likvidita se uvádí mezi hodnotami 1,8 a 2,5, neboli čím vyšší likvidita, tím existuje menší riziko platební neschopnosti podniku.

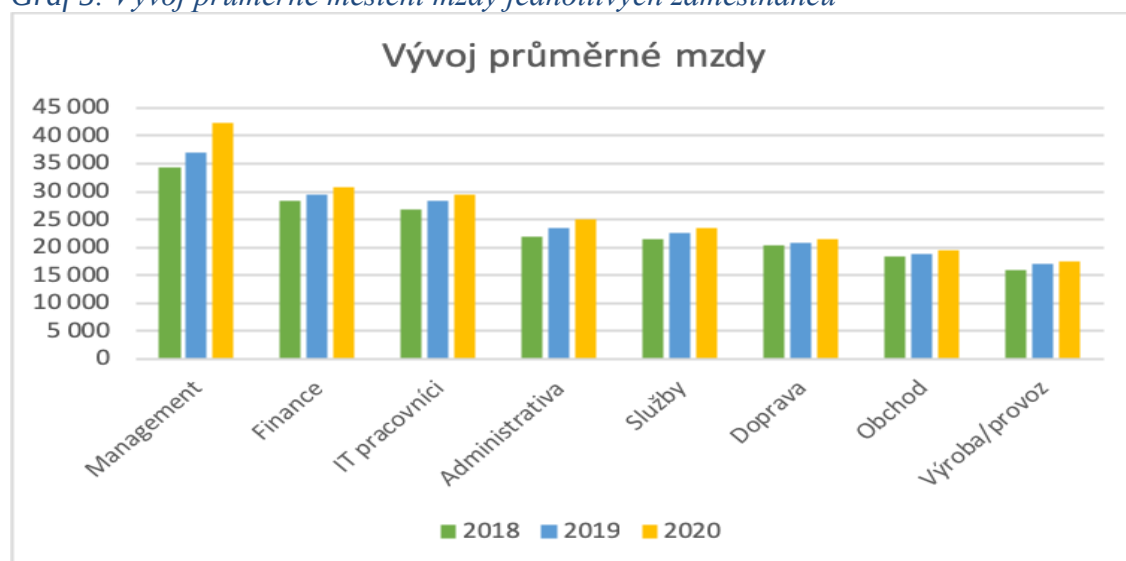
V případě čísel u čistého pracovního kapitálu, která vyšla, to znamená, že podnik financuje provoz firmy převážně z vlastních zdrojů.

5.3 Mzdy ve společnosti

Jak již na začátku praktické části práce zaznělo, společnost měla v roce 2020 necelých 280 zaměstnanců v různých oborech a podle toho se také liší mzdové ohodnocení jednotlivých zaměstnanců. Obory, podle kterých společnost odlišuje výši mzdy, jsou následující – management, finance, informační technologie, administrativa, služby, doprava, obchod a výroba/provoz.

V níže uvedeném grafu č. 5 je vývoj průměrných hrubých měsíčních mezd jednotlivých zaměstnanců v oborech. Částky jsou uvedeny v Kč.

Graf 5: Vývoj průměrné měsíční mzdy jednotlivých zaměstnanců

Zdroj: vlastní, 2022

Průměrná hrubá měsíční mzda ve společnosti, jak je vidět ve výše uvedeném grafu, ve všech oborech rostla. Nejvyšší růst mzdy mezi roky 2018 a 2020 lze vidět v managementu, kde zaměstnanci průměrná hrubá měsíční mzda vzrostla o více než 23 %. Vedení společnosti se dohodlo, že mzdy se meziročně navyšují minimálně o hodnotu inflace.

Pro bližší představu vývoje mzdy slouží tabulka č. 19 s výpočtem mzdy zaměstnance v jednotlivých letech 2018 – 2021. Jedná se o mzdu zaměstnance ve financích – konkrétně pracovní pozice účetní. Vybraný zaměstnanec má 2 děti, jedno se narodilo v lednu 2019. Měsíčně si spoří 800 Kč a tato částka se mu po domluvě se zaměstnavatelem strhává z čisté mzdy. Rok 2021 je zde uveden pro porovnání výše mzdy po zrušení superhrubé mzdy. Částky jsou uvedeny v Kč.

Tabulka 19: Výpočet mzdy zaměstnance v jednotlivých letech

Položka	2018	2019	2020	2021
Hrubá mzda	28 322	29 510	30 880	30 880
Sociální pojištění	7 081	7 318	7 658	-
Zdravotní pojištění	2 549	2 656	2 779	-
Superhrubá mzda	37 951	39 484	41 317	-
Záloha na daň z příjmu	5 693	5 923	6 198	4 632
Slevy na dani	2 070	2 070	2 070	2 070
Daňová zvýhodnění	1 267	2 884	2 884	2 884
Sociální pojištění	1 841	1 918	2 007	2 007
Zdravotní pojištění	1 274	1 328	1 390	1 390
Čistá mzda	22 851	25 295	26 240	27 805
Srážky	800	800	800	800
Mzda k výplatě	22 051	24 495	25 440	27 005

Zdroj: vlastní, 2022

Zaměstnanci se hrubá mzda z 28 322 Kč v roce 2018 zvyšovala každý rok o více než 4 %, což odpovídalo vyšší hodnotě, než jaká byla inflace v daných letech. Mzda k výplatě se za dobu tří let zaměstnanci zvýšila o 3 389 Kč. Za navýšením mzdy stojí také fakt, že se zaměstnanci narodilo v lednu roku 2019 dítě, čímž se navýšilo daňové zvýhodnění a tím pádem také mzda k výplatě.

Roky 2018 – 2020 jsou počítány s položkou superhrubá mzda, která se však od 1. ledna 2021 zrušila a mzdy se zaměstnancům zvyšovaly. Důvodem je, že dříve se záloha na daň z příjmu vypočítávala ze superhrubé mzdy a daň tím pádem byla vyšší, což ovlivnilo následnou výši čisté mzdy.

V roce 2021 byla pro představu změny výše mzdy zvolena hrubá mzda v totožné výši jako v roce 2020 a výpočet je již proveden bez superhrubé mzdy. Její zrušení zapříčinilo zvýšení čisté mzdy o 1 565 Kč.

5.3.1 Průměrná mzda v České republice

Každoročně se částka průměrné mzdy v České republice mění. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda v sobě obsahuje veškeré pracovní příjmy, které náleží v daném období zaměstnancům k výplatě, jako jsou základní mzdy, platy, prémie, odměny, náhrady mezd a platů a další příjmy. Do průměrné mzdy se ale nezahrnují náhrady mzdy nebo platu za dobu pracovní neschopnosti nebo například karantény placené zaměstnavatelem. Průměrná hrubá mzda je částka nesnížená o odvody, které za zaměstnance odvádí zaměstnavatel, například částky na zdravotní pojištění, sociální zabezpečení a zálohy na daně z příjmu, popřípadě o předem dohodnuté srážky ze mzdy zaměstnanci. Růst/pokles průměrné měsíční nominální mzdy říká, o kolik procent se zvýšila/poklesla právě tato mzda v daném období v porovnání s jiným obdobím, nejčastěji se stejným obdobím předcházejícího roku. Index zvýšení/snížení reálné mzdy vyjadřuje změnu hodnot za určité časové období, nejčastěji se stejným předchozím obdobím. Typicky se srovnává průměr měsíčních mezd za rok s průměrem předchozího roku. Index zvýšení/snížení spotřebitelských cen znázorňuje, jak se změnily ceny oproti minulému období. Tento index je počítán z předem stanovených položek zboží.

V tabulce č. 20 je znázorněn vývoj průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v jednotlivých letech spolu s meziročními změnami průměrné mzdy, reálné mzdy a spotřebitelských cen.

Tabulka 20: Vývoj průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v ČR v letech 2018 - 2020

Rok	Průměrná hrubá nominální mzda na přepočtený počet zaměstnanců		Zvýšení/snížení reálné mzdy (v %)	Zvýšení/snížení spotřebitelských cen (v %)
	Průměrná mzda (v Kč)	Meziroční navýšení (v Kč) / (v %)		
2018	31 885	2 390 Kč / 8,1 %	5,9	2,1
2019	34 125	2 257 Kč / 7,1 %	4,2	2,8
2020	35 611	1 500 Kč / 4,4 %	1,2	3,2

Zdroj: Český statistický úřad

V roce 2018 se oproti roku 2017 průměrná mzda navýšila o 8,1 % na 31 885 Kč. Reálná mzda zaznamenala nárůst o 5,9 % a spotřebitelské ceny se zvýšily oproti roku 2017 o 2,1 %.

V roce 2019 činila průměrná mzda 34 125 Kč, což znamená navýšení o 2 257 Kč, tj. 7,1 % oproti roku 2018. Reálná mzda se navýšila o 4,2 % a spotřebitelské ceny opět vzrostly, tentokrát o 2,8 %.

V roce 2020 průměrná mzda přesáhla hranici 35 000 Kč, přesněji 35 611 Kč. Narostla tedy o 1 500 Kč, tj. 4,4 %. Reálná mzda se navýšila v roce 2020 pouze o 1,2 %, ale spotřebitelské ceny vzrostly nejvíce za sledované roky, konkrétně o 3,2 %.

V níže uvedené tabulce č. 21 je zobrazena průměrná mzda ve společnosti za období 2018 – 2020. Hodnoty průměrné mzdy jsou uvedeny v Kč.

Tabulka 21: Vývoj průměrné mzdy ve společnosti

Položka	2018	2019	2020
Průměrná mzda	19 561	22 530	22 519

Zdroj: vlastní, 2022

Průměrná mzda se ve společnosti v roce 2019 oproti roku 2018 zvýšila o více než 15 %, avšak mezi lety 2019 a 2020 došlo ke snížení průměrné mzdy o 11 Kč. Jak si lze všimnout, oproti průměrným mzdám v České republice jsou částky nižší v průměru o 36,42 %. Z grafu č. 5 vyplývá, že 4 z 8 zaměstnanců v roce 2020 dosahovali vyšší průměrné mzdy, než jaká je uvedena v tabulce č. 21.

5.4 Dotace

Dle získaných informací společnost pravidelně čerpá dotace. Ve sledovaném období let 2018 – 2020 čerpala pravidelně dotaci Zelený bonus poskytovanou státem, který tím podporuje výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, výši stanovuje Energetický regulační úřad.

Další dotace, které společnost XYZ, a. s. čerpala, byly Antivirus a COVID 19 – nájemné. Obě tyto dotace společnost čerpala pouze v posledním roce 2020. První z uvedených dotací byla poskytována Úřadem práce. Společnost ji čerpala na mzdy zaměstnanců, kteří nemohli kvůli nedostatku materiálu a omezení výrobního procesu pracovat téměř dva měsíce. Její výše přes 8 mil. Kč na mzdy společnosti pomohla, jelikož mohla alespoň z části pokrýt mzdové náklady a tím pádem měla menší ztrátu, než kdyby ji nečerpala. Druhou dotací, která byla čerpána v důsledku pandemie, nesla název COVID 19 – nájemné. Tuto dotaci poskytovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu. Společnost XYZ, a. s. o ni zažádala, protože byla nucena zavřít většinu svých maloobchodních provozoven.

Výše jednotlivých dotací poskytnutých společnosti je uvedena v následující tabulce č. 22. Částky jsou uvedeny v Kč a zaokrouhleny na 2 desetinná místa.

Tabulka 22: Dotace společnosti XYZ, a. s. v letech 2018 - 2020

Název dotace	2018	2019	2020
Zelený bonus	329 014,19	153 659,80	437 380,48
Antivirus	0,00	0,00	8 359 769,20
COVID 19 - nájemné	0,00	0,00	3 918 302,66
Celkem	329 014,19	153 659,80	12 715 452,34

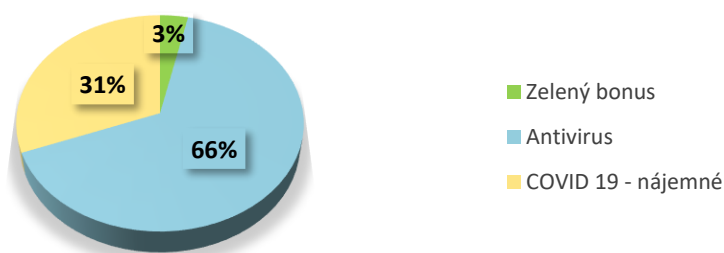
Zdroj: vlastní, 2022

Společnost v roce 2020 vykázala výsledek hospodaření před zdaněním ve výši -4 568 635,31 Kč. I přes to, že čerpala dotace z programů podpory podnikatelů zasažených pandemií COVID-19 v celkové výši 12 715 452,34 Kč, nebyla schopna pokrýt provozní náklady společnosti a meziroční pokles tržeb byl o 21,18 %. Společnost se rozhodla pokrýt ztrátu z nerozděleného zisku z minulých let.

Pro lepší přehlednost slouží graf č. 6, kde je možné vidět poměr jednotlivých dotací. Graf je jen za rok 2020, jelikož v předchozích letech společnost čerpala pouze jednu dotaci.

Graf 6: Poměr dotací v roce 2020

Poměr dotací v roce 2020

Zdroj: vlastní, 2022

5.5 Produktivita práce

V následující tabulce č. 23 jsou uvedena data pro výpočet produktivity práce. V tabulce č. 24 je vypočtena produktivita práce nejprve z výnosů, přidané hodnoty, výkonů a z tržeb společnosti XYZ, a. s. Hodnoty výnosů, přidané hodnoty, výkonů a tržeb jsou uvedeny v obou tabulkách v Kč.

Tabulka 23: Data potřebná pro výpočet produktivity práce v letech 2018 - 2020

Ukazatel	2018	2019	2020
Počet zaměstnanců - přepočtený	298	279	278
Výnosy (bez mimořádných)	493 997 000	499 856 000	403 922 000
Přidaná hodnota	116 991 000	113 501 000	86 557 000
Výkony	1 568 000	1 466 000	1 542 000
Tržby	486 112 000	488 353 000	385 316 000

Zdroj: Vlastní, 2022

Tabulka 24: Výpočet produktivity práce společnosti

Ukazatel	2018	2019	2020
Produktivita práce z výnosů	1 657 708	1 791 599	1 452 957
Produktivita práce z přidané hodnoty	392 587	406 814	311 356
Produktivita práce z výkonů	5 262	5 254	5 547
Produktivita práce z tržeb	1 631 248	1 750 369	1 386 029

Zdroj: vlastní, 2022

U produktivity práce z výnosů je možné vidět v prvních dvou letech růst, v roce 2020 už je ale zřejmý pokles, za kterým stojí pokles výnosů v daném roce způsobený pandemií COVID-19.

U produktivity práce z přidané hodnoty v roce 2019 je znatelný nárůst oproti předchozímu roku, a to i navzdory poklesu přidané hodnoty. V roce 2020 produktivita z přidané hodnoty opět klesá o více jak 23 %.

Dříve přidaná hodnota byla sečtena ve výkazu zisku a ztráty, konkrétně na řádku 11. Již tomu tak není a přidanou hodnotu je třeba vypočítat. Nejprve je potřeba vzít tržby za prodej zboží a odečíst od nich náklady vynaložené na prodej zboží, k nim přičíst výkony, jako jsou tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, změna stavu zásob a aktivace. Posledním krokem je odečtení výkonové spotřeby (spotřeba materiálu a energie, služby). Pro zjednodušení se jedná o výpočet řádek 03 + řádek 04 – řádek 08.

Produktivita práce z výkonů v roce 2019 poklesla, ale v následujícím roce 2020 opět vzrostla kvůli rostoucím výkonům společnosti.

Poslední ukazatel produktivity práce z tržeb měl v prvních 2 letech rostoucí tendenci z důvodu rostoucích tržeb, ale v roce 2020 produktivita poklesla kvůli poklesu tržeb.

5.6 Mzdová produktivita

Oproti produktivitě práce, kde je do jmenovatele dosazen počet pracovníků, se u mzdové produktivity ve jmenovateli nachází mzdové náklady a cílem je vypočítat, kolik výnosů, přidané hodnoty, výkonů a tržeb připadá na 1 Kč vyplacených mezd. V tabulce č. 25 jsou údaje pro výpočet

mzdové produktivity a v tabulce č. 26 samotný výpočet jednotlivých ukazatelů. Údaje jsou opět uvedeny v Kč v obou tabulkách.

Tabulka 25: Data pro výpočet mzdové produktivity v letech 2018 - 2020

Ukazatel	2018	2019	2020
Mzdové náklady	69 949 000	75 432 000	75 123 000
Výnosy (bez mimořádných)	493 997 000	499 856 000	403 922 000
Přidaná hodnota	116 991 000	113 501 000	86 557 000
Výkony	1 568 000	1 466 000	1 542 000
Tržby	486 112 000	488 353 000	385 316 000

Zdroj: vlastní, 2022

Tabulka 26: Výpočet mzdové produktivity

Ukazatel	2018	2019	2020
Mzdová produktivita z výnosů	7,06	6,63	5,38
Mzdová produktivita z přidané hodnoty	1,67	1,50	1,15
Mzdová produktivita z výkonů	0,022	0,019	0,021
Mzdová produktivita z tržeb	6,95	6,47	5,13

Zdroj: vlastní, 2022

Mzdová produktivita z výnosů byla v prvním roce největší, ale postupně se zmenšovala. V roce 2019 se zmenšila o 0,43 Kč a v roce 2020 klesla o dalších 1,25 Kč. U mzdové produktivity z přidané hodnoty docházelo stejně tak, jako u té z výnosů, k poklesu. Celkově klesla mezi roky 2018 a 2020 o 0,52 Kč až na hodnotu 1,15 Kč z přidané hodnoty na 1 Kč vyplacených mezd. Mzdová produktivita z výkonů se ve všech letech lišila pouze o malé tisíce korun. Jako jediná je zaokrouhlena na 3 desetinná místa, aby byl vidět nepatrný rozdíl.

Mzdová produktivita z tržeb opět vykazovala v celém sledovaném období pokles, celkově o 1,82 Kč na 1 Kč vyplacených mezd.

V následující tabulce č. 27 jsou uvedeny 2 ukazatele související se zaměstnanci. Jedná se o zisk před zdaněním a úroky na jednoho zaměstnance a zisk po zdanění na jednoho zaměstnance. Údaje v tabulce jsou uvedeny v Kč.

Tabulka 27: Výpočet zisku před a po zdanění na jednoho zaměstnance

Ukazatel	2018	2019	2020
Zisk před zdaněním a úroky	69 057	52 000	-16 435
Zisk po zdanění	56 262	48 824	-11 432

Zdroj: vlastní, 2022

Zisk před zdaněním a úroky v průběhu let klesal, až se v roce 2020 dostal do záporných hodnot. Důvodem záporného čísla v posledním roce byla pandemie

COVID-19. Společnost vykázala v tomto roce ztrátu přes 4,5 milionu Kč. Stejný vývoj se nachází i u ukazatele zisku po zdanění. Tento vývoj je zcela logický kvůli vykázaným ztrátám.

5.7 Analýza výsledků a diskuse

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat zúčtovací vztahy se zaměřením na zaměstnance z účetního i finančního pohledu ve vybrané společnosti XYZ, a. s. Pro samotnou analýzu bylo vybráno období tří let, konkrétně roky 2018, 2019 a 2020.

Praktická část se v první fázi věnuje horizontální analýze pohledávek a závazků. Horizontální analýza je počítána pomocí bazických a řetězových indexů a je zaměřena nejprve na dlouhodobé a krátkodobé pohledávky a poté na závazky – dlouhodobé i krátkodobé, mzdové náklady, závazky k zaměstnancům a celkové dotace čerpané společnostmi. U krátkodobých pohledávek nastal v letech 2019 a 2020 pokles o více než 44 %, tedy ze 47 502 tis. Kč na 26 359 tis. Kč. Důvodem takto velkého poklesu byla celosvětová pandemie COVID-19, jelikož společnost byla nucena omezit či úplně zastavit výrobu na několik týdnů a pohledávky z obchodních vztahů jí tím pádem poklesly.

Vertikální analýza vychází z údajů z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Tyto výpočty napomohly ke zjištění poměru jednotlivých pohledávek a závazků v podniku a jejich struktuře. U dlouhodobých pohledávek si lze všimnout, že největší část zaujímají pohledávky z obchodních vztahů, kdy je hodnota v prvním roce 98,77 % a dlouhodobé poskytnuté zálohy, které v letech 2019 a 2020 dosahují hodnot 100 %. Za takto vysokými hodnotami stojí vysoká míra záloh, konkrétně se jedná o zálohové platby na energie. Na krátkodobých pohledávkách mají nejvyšší podíl pohledávky z titulu ovládané nebo ovládající osoby, nejvyšší hodnoty dosahují v roce 2020. Pohledávky byly v roce 2018 a 2020 spláceny za 29 dnů, v roce 2019 se doba platby zvýšila na 39 dnů kvůli opožděným platbám od odběratelů společnosti.

U horizontální analýzy dlouhodobých závazků v letech 2018 a 2019 je z výpočtů patrné, že došlo k velkému poklesu o téměř 96 % na částku 426 000 Kč. Společnost v roce 2018 veškeré dlouhodobé závazky, které jí v daném roce vznikly, byla schopna zaplatit a v dlouhodobých závazcích evidovala pouze odložený daňový závazek i v dalších sledovaných letech. Mzdové náklady mezi 2018 a 2019 rostly i navzdory menšímu počtu zaměstnanců. Jejich stav se v tomto období snížil o 19 zaměstnanců, ale společnost ve

stejný čas zvyšovala mzdy, a proto lze vidět nárůst okolo 8 % meziročně. Důvodem propouštění byla částečná automatizace výroby a také pandemie. U krátkodobých závazků k zaměstnancům, kde se eviduje například odstupné, nárok na náhradu cestovních výdajů, náhradu škody, společnost zaznamenala ve všech sledovaných letech nárůst. Hodnoty tohoto ukazatele rostly jednak z důvodu častých pracovních cest zaměstnanců, což znamená poměrně vysoké cestovní náklady, ale také vyplacením odstupného zaměstnancům, které společnost musela propustit. Posledním ukazatelem v horizontální analýze závazků jsou dotace. V prvním roce jejich hodnota klesla o více než 50 % z 329 000 Kč na 154 000 Kč, ale v roce 2020 se hodnota navýšila vzhledem k pandemii, kdy společnost čerpala dotace v celkové výši přes 12,5 mil. Kč. Poskytnuté dotace byly využity zejména na mzdy zaměstnanců, kteří nemohli pracovat, a mzda jim byla kompenzována právě z dotací. Společnost musela také zavřít své prodejny a dotacemi kompenzovala ušlý zisk.

Ve vertikální analýze dlouhodobých závazků opět zaujímají největší podíl závazky z obchodních vztahů a důvod těchto výsledků je vysvětlen již výše u horizontální analýzy. Na krátkodobých závazcích mají nejvyšší zásluhu závazky z obchodních vztahů. Nicméně velkým procentem se zde podílely daňové závazky a dotace, ty dosahovaly v roce 2020 hodnoty 17,42 % díky dotacím, které společnost čerpala v době pandemie. U ukazatele doby obratu závazků bylo zjištěno, že společnost platí své závazky v průměru za 42 dnů, což znamená, že obdrží příjmy od odběratelů dříve, než zaplatí své závazky. Tomuto rozdílu se říká obchodní deficit a pro společnost je výhodný kvůli nízké míře platební neschopnosti. Hodnota doby obratu pohledávek a závazků by měla být podobná, jelikož tento rozdíl nemusí dobře působit na vnější okolí podniku. Nízkou míru platební neschopnosti dokládá i ukazatel běžné likvidity, který vyšel větší než 2, tím pádem oběžná aktiva pokrývají krátkodobé závazky více než dvakrát.

U mezd jsou popsány obory, ve kterých společnost XYZ, a. s. zaměstnává své pracovníky a následně porovnány vývoje mezd zaměstnanců v nich. Je zde také pro porovnání vypočtena mzda zaměstnance s položkou superhrubé mzdy a bez ní. Průměrně mzda ve všech oborech každý rok vzrostla o 5 %, nejvyšší růst zaznamenala mzda pracovníka managementu, která v roce 2020 oproti roku 2018 vzrostla o více než 23 % a dosahovala hodnoty 42 320 Kč. Společnost si stanovila, že mzdy bude navyšovat meziročně minimálně o hodnotu inflace, což se jí až na výjimky podařilo. V roce 2019 mzda v dopravě rostla tempem 2,26 %, přičemž průměrná inflace byla v roce 2019

2,8 %. Navýšení o hodnotu inflace se nepodařilo ani v roce 2020 u zaměstnance v oboru výroba/provoz, kdy navýšení činilo 2,85 % oproti inflaci, která byla 3,2 %. Průměrná mzda ve společnosti se pohybovala ve sledovaných letech na nižší úrovni, než jaká byla průměrná mzda v České republice, konkrétně byla v průměru o více než 36 % nižší.

Produktivita práce má téměř stejný vývoj v celém sledovaném období. Nejprve je zde rostoucí trend v roce 2019 oproti předchozímu roku, ale v roce 2020 na jednoho zaměstnance připadá méně výnosů, přidané hodnoty, výkonů a tržeb. Důvodem jsou klesající hodnoty téměř všech ukazatelů, jediné výkony vykazovaly v roce 2020 rostoucí tendenci. Příčinou takového vývoje byla pandemie COVID-19, která mnohé faktory ovlivnila. Mzdová produktivita, s výjimkou výkonové, vykazovala klesající trend a opět za tím stojí klesající hodnoty stejně jako u produktivity práce.

Závěr

Literární rešerše v této práci je věnována zúčtovacím vztahům a jejich podrobnému vysvětlení. Nejprve se zde rozdělují pohledávky a závazky dle jednotlivých účtových skupin, které jsou dále podrobněji rozvedeny. Součástí rešerše je i zúčtování hrubých mezd a pojistného zaměstnanců, kde je uveden postup při výpočtu částky mzdy k výplatě, vysvětleny rozdíly mezi platem a mzdou, nebo například zrušení superhrubé mzdy a její dopady na veřejné rozpočty.

V literární rešerši jsou dále rozvedeny daně související se zaměstnanci a dotace, které byly ve sledovaném období čerpány více vzhledem k pandemii COVID-19. Rešerše je zakončena finanční analýzou, kde jsou zmíněny důležité poměrové ukazatele, konkrétně se jedná o ukazatele aktivity, ale také likvidity nebo neméně důležitá produktivita práce a mzdová produktivita. Ze vzorců uvedených v této části je následně čerpáno pro výpočty v metodice práce.

V metodice práce jsou uvedeny vzorce, na základě kterých je následně počítána vertikální analýza pohledávek a závazků pro lepší porozumění a zobrazení poměru a výše pohledávek a závazků podniku. Dále také vzorce pro produktivitu práce a mzdovou produktivitu. V praktické části je charakterizována společnost a zobrazena rozvaha a výkaz zisku a ztráty společnosti. Horizontální analýza, která je součástí praktické části práce obsahuje bazické a řetězové indexy, pomocí kterých se zjišťuje vývoj vybraných ukazatelů. Další částí jsou mzdy, kde je možné vidět vývoj průměrné měsíční mzdy jednotlivých zaměstnanců v oborech společnosti a vývoj průměrné mzdy v České republice. Metodika je dále věnována dotacím a jejich konkrétní výši, kterou společnost čerpala ve sledovaném období. Poslední částí je produktivita práce a mzdová produktivita, kde lze vidět vývoj jednotlivých ukazatelů ve sledovaných letech.

Společnost v současné době zaujímá silnou pozici na trhu vzhledem k její poměrně dlouhé existenci na něm. Po většinu doby svého fungování vykazuje kladný a celkem vysoký výsledek hospodaření, i když výsledky v roce 2020 ukazovaly pravý opak. Tento zmíněný rok byl složitý pro většinu společností a podnikatelů. Společnost by mohla snížit hodnotu doby obratu závazků nejlépe na podobnou hodnotu jako je doba obratu pohledávek, aby vysokou mírou zadluženosti nepřišla o potenciální zákazníky a svou image. Na druhou stranu díky této hodnotě společnost dosahuje nízké míry platební neschopnosti.

Summary

The main topic of this bachelor thesis is evaluate the area of settlement relations in the selected company. It is primary focused on the category of employees from the point of view of accounting and finance. There is characterized the settlement with employees, settlement of gross salary, insurance, other receivables and liabilities of business relations and their impact on financial analysis. The thesis contains a description of the selected company, horizontal and vertical analysis of receivables and liabilities. The topic of the bachelor thesis are also wages, their development in the selected company, but also subsidies and labor productivity and wage productivity. The aim is to apply the theoretical basis in the selected company. In the conclusion the overall analysis of the results, or suggestions for improvement.

Key words: settlement relations, receivables, liabilities, accounting, employees

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

1. Dušek, J. (2018). *Normy mank přirozených úbytků, úhynů zvířat a ztraceného zásob: praktický návod s podklady na jejich určení*. Praha: Grada Publishing.
2. Fišerová, E. (2010). *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2010: úvod do soustavy účetnictví, dlouhodobý majetek mimo finanční majetek, zásoby, cenné papíry, finanční majetek, zúčtovací vztahy, vlastní kapitál, dlouhodobé závazky, úvěry, odložená daň a rezervy, náklady a výnosy, účetní závěrka, účetní a daňová soustava, mezinárodní standardy účetního výkaznictví, mezinárodní účetní standardy (8. vydání)*. Olomouc: ANAG.
3. Grünwald, R., & Holečková, J. (2009). *Finanční analýza a plánování podniku (Vyd. I)*. Praha: Ekopress.
4. Hučka, M., Kislingerová, E., & Malý, M. (2011). *Vývojové tendence velkých podniků: podniky v 21. století*. Praha: C.H. Beck.
5. Chalupa, R., Kadlec, J., Pilátová, J., Procházková, D., Sedlák, R., Skálová, J., Vlach, P., Fišerová, E., & Tkáč, R. (2018). *Abeceda účetnictví pro podnikatele ...* Olomouc: ANAG.
6. Kislingerová, E. (2008). *Inovace nástrojů ekonomiky a managementu organizací*. Praha: C.H. Beck.
7. Lipovská, H. (2017). *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha: Grada Publishing.
8. Pilátová, J., & Richter, J. (2011). *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení (2. vyd)*. Olomouc: ANAG.
9. Růčková, P. (2019). *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi (6. aktualizované vydání)*. Praha: Grada Publishing.
10. Ryneš, P. (2019). *Podvojný účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2019 (19. aktualizované vydání)*. Olomouc: ANAG.
11. Sedláček, J. (2010). *Finanční účetnictví*. Brno: Masarykova univerzita
12. Schiffer, V. (2006). *Inventarizace v praxi: otázky a odpovědi*. Praha: Grada Publishing
13. Štohl, P., & Klička, V. (2017). *Maturitní okruhy z účetnictví: 2017 (10. upravené vydání)*. Znojmo: Ing. Pavel Štohl.
14. Štohl, P. (2019). *Učebnice účetnictví 2019: pro střední školy a pro veřejnost (Dvacáté, upravené vydání podle právního stavu k 1.1.2019)*. Znojmo: Ing. Pavel Štohl.
15. Tomšej, J. (2020). *Zákoník práce 2020 s výkladem: právní stav k 1.1.2020*. Praha: Grada Publishing
16. Vančurová, A., Láchová, L., & Zídková, H. (2020). *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer.

Internetové stránky

17. Bureš, M. (2022, 17. leden). *Jak se zrušení superhrubé mzdy projevilo ve vaší čisté mzdě? A co se změnilo od 1. ledna 2022?* [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/533638-zruseni-superhrube-mzdy/>
18. Český statistický úřad. (2019, 8. března). *Průměrné mzdy – 4. čtvrtletí 2018*. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2018>

19. Český statistický úřad. (2020, 6. března). *Průměrné mzdy – 4. čtvrtletí 2019*. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2019>
20. Český statistický úřad. (2021, 8. března). *Průměrné mzdy – 4. čtvrtletí 2020*. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2020>
21. Edolo Consult, s. r. o. (2011). *Ukazatele produktivity a vybavenosti práce*. [vid. 2010-12-16]. Dostupné z: http://www.analyzujaproved.cz/ApRSS.aspx?rid=58293&app=Main&grp=Content&mod=ContentPortal&sta=ArticleDetail&pst=ArticleDetail&p1=OID_INT_2975&p2=CultureOID_INT_1&acode=e137e3e8865094552d473da739d2ed
22. Chválková, J. (n. d.). *Co je reálná mzda*. [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/realna-mzda>
23. Internet Info, s. r. o. (n. d.). *Sleva na dani*. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/slevy-na-dani/>
24. Jindrová, B. (2013, 24. září). *Účtovací třída 3 - Zúčtovací vztahy*. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z: https://www.zivnostnik.cz/33/uctova-trida-3-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EugQrPOU40wsbKK8OrMqVgPLSi9rT8JHg/?version_year=2013
25. Kovandka, L. (2020, 11. listopad). *Schodek rozpočtu je třeba zvýšit z 320 na 380 miliard, kvůli zrušení superhrubé mzdy. Města i kvůli tomu zvýší da z nemovitostí*. [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/566203-schodek-rozpocet-je-treba-zvysit-z-320-na-380-miliard-kvuli-zruseni-superhrube-mzdy-mesta-i-kvuli/>
26. Macháček, I. (2017, 18. květen). *Manka a škody* [cit. 2020-12-19]. Dostupné z: https://www.dun.du.cz/33/manka-a-skody-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eh_Le1K1-iiUyuMFN-RTeoM/
27. ManagementMania. (2016). *Ukazatele aktivity (Activity Ratios)*. [cit. 2021-01-15]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/ukazatele-aktivity>
28. MPSV (2022, 1. leden). *Ochrana zaměstnanosti: Antivirus- podpora zaměstnanosti*. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/antivirus>
29. Oalib.cz (n. d.). *Cestovné*. [cit. 2021-01-05]. Dostupné z: <https://www.oalib.cz/openschool/mod/book/tool/print/index.php?id=4472>
30. Šulcová, K. (2013). *Produktivita podniku BPK, s. r. o. (Diplomová práce)*. Vysoká škola ekonomie a managementu Praha. Dostupné z: https://theses.cz/id/aeknud/112020_bpdp_final.pdf
31. Uhlířová, K. (2015). *Analýza zúčtovacích vztahů ve firmě*. (Bakalářská práce). Jihočeská univerzita České Budějovice. Dostupné z: https://theses.cz/id/8zbq5w/BP_Uhlirova.txt
32. Vláda České republiky. (2021, 29. listopad). *Aktuální opatření na podporu ekonomiky*. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/podpora-a-ulevy-pro-podnikatele-a-zamestnance-180601/>

Zákony

33. Zákon č. 262/2006 Sb. *Zákoník práce*. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#p6-1>
34. Zákon č. 586/1992 Sb. *Zákon o daních z příjmů*. Dostupné online: <https://www.kurzy.cz/zakony/586-1992-zakon-o-danich-z-prijmu/paragraf-24/>

35. Zákon č. 563/1991 Sb. Zákon o účetnictví. Dostupné online:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563#cast4>
36. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník. Dostupné online:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Seznamy

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pohledávky za odběrateli – zaúčtování faktury	11
Obrázek 2: Závazky vůči dodavatelům – zaúčtování faktury.....	12

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výpočet mzdy se superhrubou mzdou.....	22
Tabulka 2: Výpočet mzdy bez superhrubé mzdy.....	22
Tabulka 3: Slevy na dani v letech 2018 - 2020.....	23
Tabulka 4: Vzorce pro vertikální analýzu pohledávek	33
Tabulka 5: Vzorce pro vertikální analýzu závazků	33
Tabulka 6: Vzorce pro výpočet produktivity práce a mzdové produktivity	34
Tabulka 7: Rozvaha společnosti v letech 2018 - 2020	35
Tabulka 8: Výkaz zisku a ztráty společnosti v letech 2018 - 2020.....	36
Tabulka 9: Výpočet bazických indexů pohledávek	37
Tabulka 10: Výpočet řetězových indexů pohledávek.....	37
Tabulka 11: Analýza dlouhodobých pohledávek.....	38
Tabulka 12: Analýza krátkodobých pohledávek	39
Tabulka 13: Doba obratu pohledávek a rychlost obratu pohledávek.....	40
Tabulka 14: Výpočet bazických indexů závazků	41
Tabulka 15: Výpočet řetězových indexů závazků	41
Tabulka 16: Analýza dlouhodobých závazků	42
Tabulka 17: Analýza krátkodobých závazků.....	43
Tabulka 18: Doba obratu závazků, likvidita a čistý pracovní kapitál.....	45
Tabulka 19: Výpočet mzdy zaměstnance v jednotlivých letech.....	47
Tabulka 20: Vývoj průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v ČR v letech 2018 - 2020	48
Tabulka 21: Vývoj průměrné mzdy ve společnosti	49
Tabulka 22: Dotace společnosti XYZ, a. s. v letech 2018 - 2020	50
Tabulka 23: Data potřebná pro výpočet produktivity práce v letech 2018 - 2020	51
Tabulka 24: Výpočet produktivity práce společnosti	51
Tabulka 25: Data pro výpočet mzdové produktivity v letech 2018 - 2020	52
Tabulka 26: Výpočet mzdové produktivity	52
Tabulka 27: Výpočet zisku před a po zdanění na jednoho zaměstnance.....	52

Seznam grafů

Graf 1: Struktura dlouhodobých pohledávek 2018 - 2020	38
Graf 2: Struktura krátkodobých pohledávek 2018 - 2020	40
Graf 3: Struktura dlouhodobých závazků 2018 - 2020.....	43
Graf 4: Struktura krátkodobých závazků 2018 - 2020.....	45
Graf 5: Vývoj průměrné měsíční mzdy jednotlivých zaměstnanců.....	46
Graf 6: Poměr dotací v roce 2020	50

Seznam příloh

Příloha 1: Účtový rozvrh pro podnikatele.....	7
---	---

Přílohy

Příloha 1: Účtový rozvrh pro podnikatele

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

01 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

01 – Opravná položka k dlouhodobému nemovitému majetku

02 – Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku

03 – Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nemovitému majetku

04 – Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku

05 – Opravná položka k poskytnutým zálohám a závazkům na dlouhodobý majetek

06 – Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku

07 – Opravné rozdíly k nabytému majetku

08 – Opravné rozdíly k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

11 – Materiál

11 – Potřezání materiálu

12 – Materiál na skladě

13 – Výrobky

14 – Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny

12 – Zásoby vlastních činností

12 – Nedokončená výroba

13 – Potřezání výroby

14 – Výrobky

15 – Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny

13 – Zboží

13 – Potřezání zboží

14 – Zboží na skladě a v prodejnách

15 – Zboží na cestě

15 – Poskytnuté zálohy na zásoby

15 – Poskytnuté zálohy a závazky na materiál

16 – Poskytnuté zálohy a závazky na zvířata

17 – Poskytnuté zálohy a závazky na zboží

19 – Opravné položky (OP) k zásobám

19 – Opravná položka k materiálu

20 – Opravná položka k nedokončené výrobě

21 – Opravná položka k polotovárám

22 – Opravná položka k výrobkům

23 – Opravná položka k mladým a ostatním zvířatům a jejich skupinám

24 – Opravná položka ke zboží

25 – OP k zálohám a závazkům na materiál

26 – OP k zálohám a závazkům na zboží

27 – OP k zálohám a závazkům na zvířata

Účtová třída 2 – Dlouhodobý hmotný majetek

21 – Dlouhodobý hmotný majetek – obhospořovaný

21 – Stavby

22 – Hmotné movité věci a jejich soubory

23 – Pěstební činnosti trvalých porostů

24 – Dospělá zvířata a jejich skupiny

25 – Jiný dlouhodobý hmotný majetek

23 – Dlouhodobý hmotný majetek – nedohospořovaný

23 – Pozemky

24 – Územní díla a sbírky

24 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

24 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

25 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek

26 – Potřezání dlouhodobého finančního majetku

25 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

25 – Poskytnuté zálohy a závazky na DNM

26 – Poskytnuté zálohy a závazky na DHM

27 – Poskytnuté zálohy a závazky na DFM

26 – Dlouhodobý finanční majetek

26 – Podíl – ověřená nebo ověřující osoba

27 – Podíl – podstatný vliv

28 – Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly

29 – Dluhové cenné papíry držané do splatnosti

30 – Zálohy a úvěry – ověřená nebo ověřující osoba, zálohy a úvěry – podstatný vliv

31 – Zálohy a úvěry – ostatní

32 – Zálohy a úvěry – ostatní

33 – Jiný dlouhodobý finanční majetek

27 – Opravné položky k dlouhodobému nehmotnému majetku

27 – Opravné položky k nemovitému vývoji

28 – Opravné položky k softwaru

29 – Opravné položky k ostatním nemovitému právním

30 – Opravné položky k goodwillu

31 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

28 – Opravné položky k dlouhodobému hmotnému majetku

28 – Opravné položky ke stavbám

29 – Opravné položky k hmotným movitým věcem a jejich souborům

30 – Opravné položky k pěstěním celků trvalých porostů

31 – Opravné položky k dospělým zvířatům a jejich skupinám

32 – Opravné položky k jinému dlouhodobému hmotnému majetku

39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

- 391 - Opravná položka k pohledávkám
- 395 - Vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

41 - Základní kapitál a kapitálové fondy

- 411 - Základní kapitál
- 412 - Emisní dělo
- 413 - Ostatní kapitálové fondy
- 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a dluhů
- 416 - Rozdíly z ocenění při přeměně obch. korporací
- 417 - Rozdíly z přeměn obchodních korporací
- 418 - Oceň. rozdíly z přecenění při přeměně obch. korporací
- 419 - Změny základního kapitálu

42 - Fondy ze zisku a převedené výnosy hospodaření

- 421 - Rezervní fond
 - 423 - Statutární fondy
 - 426 - Jiný výsledek hospodaření minulých let
 - 427 - Ostatní fondy
 - 428 - Nerozdělený zisk minulých let
 - 429 - Neudržovaná zřetla minulých let
- 43 - Výsledek hospodaření**
- 431 - Výsledek hospodaření ve schval. řízení
 - 432 - Zůhoby na podíly na zisku

45 - Rezervy

- 451 - Rezervy podle zvláštních právních předpisů
- 453 - Rezerva na daň z příjmů
- 459 - Ostatní rezervy

46 - Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím

- 461 - Dlouhodobé dluhy k úvěrovým institucím

47 - Dlouhodobé závazky

- 471 - Dlouhodobé dluhy - ovládaná nebo ovládající osoba
- 472 - Dlouhodobé dluhy - podstatný vliv
- 473 - Vydané dlhopisy
- 474 - Dluhy z pachtu obchodního závodu
- 475 - Dlouhodobé přijaté zálohy a záručky
- 478 - Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 - Jiné dlouhodobé dluhy

48 - Odložené danové závazky a pohledávky

- 481 - Odložené danové závazky a pohledávky

49 - Individuální podnikatel

- 491 - Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 - Náklady

50 - Spotřebované náklady

- 501 - Spotřebná materiálu
- 502 - Spotřebná energie
- 503 - Spotřebná ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 - Prodané zboží

51 - Služby

- 511 - Opravy a udržování
- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 518 - Ostatní služby

52 - Opatření náklady

- 521 - Mzdové náklady
- 522 - Příjmy společností obchodní korporace ze závislé činnosti
- 523 - Odměny členům orgánů obch. korporace
- 524 - Základní sociální a zdravotní pojištění
- 525 - Ostatní sociální pojištění
- 526 - Sociální náklady individuálního podnikatele
- 527 - Základní sociální náklady
- 528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daň a poplatky

- 531 - Daň silniční
- 532 - Daň z nemovitých věcí
- 538 - Ostatní daň a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

- 541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 - Prodaný materiál
- 543 - Dary
- 544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 - Ostatní pokuty a penále
- 546 - Odpisy pohledávek
- 547 - Mimoslovníkové provozní náklady
- 548 - Ostatní provozní náklady
- 549 - Manka a škody z provozní činnosti

55 - Opatření, rezervy, kompletní náklady příštích období a opravné položky

- 551 - Opatření
- 552 - Opatření DNM a DHM
- 554 - Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů
- 555 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv příštích období
- 557 - Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

- 558 - Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti
- 559 - Tvorba a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti

56 - Finanční náklady

- 561 - Prodané cenné papíry a podíly
- 562 - Úroky
- 563 - Kursové zisky
- 564 - Náklady z přecenění cenných papírů
- 566 - Náklady z přecenění majetku
- 567 - Mimoslovníkové finanční náklady
- 568 - Ostatní finanční náklady
- 569 - Manka a škody na finančním majetku

57 - Rezervy a opravné položky vs. finanční oblasti

- 571 - Tvorba a zúčtování finančních rezerv
- 579 - Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti

58 - Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

- 581 - Změna stavu nedokončené výroby
- 582 - Změna stavu polotovarů vlastní výroby
- 583 - Změna stavu výrobků
- 584 - Změna stavu zvířat
- 585 - Aktivace materiálu, zboží a zvířat
- 586 - Aktivace vnitropodnikových služeb
- 587 - Aktivace DNM
- 588 - Aktivace DHM

59 - Daň z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

- 591 - Daň z příjmů - splatná
- 592 - Daň z příjmů - odložená
- 595 - Dodané odvody daně z příjmů
- 597 - Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů
- 599 - Vnitropodnikové náklady

Účtová třída 6 - Výnosy

- 60 - Tržby za vlastní výkony a zboží
- 601 - Tržby za vlastní výroby
- 602 - Tržby z prodeje služeb
- 604 - Tržby za zboží

64 - Jiné provozní výnosy

- 641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 642 - Tržby z prodeje materiálu
- 644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
- 647 - Mimoslovníkové provozní výnosy
- 648 - Ostatní provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

- 661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
- 662 - Úroky
- 663 - Kursové zisky
- 664 - Výnosy z přecenění cenných papírů
- 665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
- 666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku
- 667 - Mimoslovníkové finanční výnosy
- 668 - Ostatní finanční výnosy

69 - Převodové účty

- 697 - Převod provozních výnosů
- 698 - Převod finančních výnosů
- 699 - Vnitropodnikové výnosy

Účtová třída 7 - Závěrečné a podrozvahové účty

- 70 - Účet rozvahy
- 701 - Podléhající účet rozvahy
- 702 - Konečný účet rozvahy

71 - Účet zisků a ztrát

- 710 - Účet zisků a ztrát

75 až 79 - Podrozvahové účty

- 75x - Majetek v úschově
- 76x - Podrozvahová aktiva
- 761 - Odepsané pohledávky
- 762 - Nijasy majetek
- 77x - Podrozvahová pasiva
- 78x - Finanční nástroje
- 79x - Pomocný účet

Účtová třída 8 a 9 - Vnitropodnikové účtenictví

- 801 - Účet zisků a ztrát
- 802 - Účet zisků a ztrát